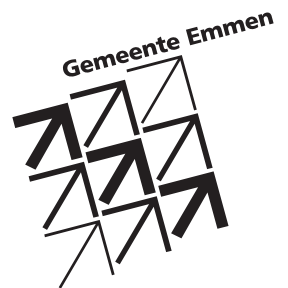

Handelingen van de raad der gemeente Emmen

jaar	bijlagenr.	categorie/agendanr.
2010	RA10.0036	A 3a

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad der gemeente Emmen, gehouden op dinsdag 9 maart 2010 te 19.30 uur in de raadzaal

---

Voorzitter: de heer C. Bijl
Waarnemend voorzitter: de heer J.H. de Wildt
Griffier: de heer H.D. Werkman

Aanwezig bij de aanvang 36 leden, te weten de heren B.R. Arends en A. Boer, mevrouw Y.J. Boxem-Klein, D.J. Douwstra, J. Dijkgraaf, T. Eerenstein, J. Engberts, F. Ensink, T.H. Gerth, A.J. Goudriaan, W.W.W. Halm en G.J. Horstman, de dames T. Houwing-Haisma en Z.S. Huising-Oldengarm, de heren H.J. Hulsegge, H. Huttinga en H. de Jonge, de dames A.G. Louwes-Linnemann en M.J. Meulenbelt, de heren W.O. Meijer, W.L.H. Moinat, L. Oosting, L.T. Pekelsma, T.D. Reitsma en R.R. Ripassa, mevrouw S. Rougoor-Mahalbasic, de heren A.W.J. Schoo, H. Smit, P.D. Spreeuwers, J.H.G. Sulmann, J.H. Thole, R. van der Weide, J.H. de Wildt, B.D. Wilms en J.H. Wittendorp en mevrouw J. Zinnemers-Warmolts.

Afwezig 3 leden, te weten de heren H. Boers en B.J. Hoekstra, mevrouw R.G. Logtenberg-de Wolde.

Tevens aanwezig: de wethouders G. Evenhuis, J. Holman, H.G. Jumelet, J. Kuper, A.J. Sleeking en M.H. Thalens-Kolker, alsmede de heer A.J. Mewe, gemeentesecretaris.

A1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet de raadsleden, de leden van het college, de aanwezigen op de publieke tribune en de luisteraars naar Radio Emmen van harte welkom.

Het zal even wennen zijn aan het nieuwe decor in de raadzaal, want de vooruitgang slaat ook hier onverbiddeijk toe met weer nieuwe apparatuur. Als het goed is, kan iedereen nog steeds een knopje bij z'n microfoon indrukken als het woord wordt verlangd, maar spreker weet niet welke werkt. De raad komt daar in de loop van de avond wellicht vanzelf achter!

Er worden vanavond opnamen gemaakt. Deze zullen nog niet op internet verschijnen, maar in elk geval wordt vastgelegd wat hier gebeurt. Op wat daarmee verder mee kan worden gedaan, wordt nog gestudeerd. Voor degenen die het prijs op stellen zou het mooi zijn dat de weergave van de opnamen ter beschikking kunnen worden gesteld. Dat zal worden getracht.

Er zijn vanwege gezondheidsredenen berichten van verhindering van mevrouw Logtenberg en de heren Boers en Hoekstra. De heer Boers moet

deze week een behoorlijk grote operatie ondergaan, mevrouw Logtenberg ligt eveneens in het ziekenhuis. Bij dit soort gelegenheden is het natuurlijk altijd prettig als de raad voltallig is en dat geldt deze avond zeker, maar het is niet anders. Spreker wenst de afwezige raadsleden het allerbeste toe.

Vervolgens stelt de raad de opgestelde agenda desgevraagd vast.

A2a. Vaststelling verslag van de raadsvergadering van 28 januari 2010
[Stuknr. RA10.0017]

en

A2b. Vaststelling verslag van de raadsvergadering van 28 januari 2010
[Stuknr. RA10.0020]

De heer Dijkgraaf wijst erop dat op de laatste pagina's van de beide verslagen dezelfde agenda wordt vermeld. Hij neemt aan dat dit een vergissing is.

De voorzitter dankt de heer Dijkgraaf voor diens opmerkzaamheid en zegt toe dat de juiste agenda bij de juiste vergadering zal worden gevoegd.

Met inachtneming van deze toezegging worden de beide onder de nrs. A2a en A2b vermelde verslagen zonder hoofdelijke stemming vastgesteld.

B1a. Onderzoek rechtmatigheid verkiezingen

B1b. Onderzoek geloofsbrieven nieuw benoemde raadsleden

De voorzitter heeft begrepen dat de heer Ripassa namens de commissie van onderzoek verslag zal uitbrengen van de bevindingen.

De heer Ripassa zegt vanavond een overzicht van de griffier te hebben gekregen betreffende de rechtmatigheid van de verkiezingen en de geloofsbrieven. Het is voor Emmen vrij nieuw dat het hele proces zo grondig is doorlopen. Hij zal nu graag de tekst voorlezen die is aangeleverd.

“De gemeenteraad heeft tot taak het verloop van de verkiezingen te onderzoeken. De Kieswet stelt overigens regels. Naast het onderzoek van de geloofsbrieven dient de raad een oordeel te geven over de rechtmatigheid van de verkiezingen.

De door de raad bij besluit van 18 februari 2010 ingestelde commissie onderzoek geloofsbrieven, bestaande uit de heren J.H. de Wildt, G.J.

Horstman, J.H. Wittendorp en R.R. Ripassa, heeft ook als taak gekregen de raad advies te geven over de rechtmatigheid van het verloop van de verkiezingen. Bij dezen brengt de commissie advies uit over de rechtmatigheid van de verkiezingen en het onderzoek van de geloofsbrieven van de recent benoemde raadsleden.

De commissie heeft het proces-verbaal van het centraal stembureau onderzocht. Tevens zijn de processen-verbaal onderzocht die op de dag van de verkiezingen in elk van de 81 stembureaus in de gemeente Emmen zijn opgesteld over het ordelijke en rechtmatige verloop van de verkiezingen.

Omdat de kiezers voor de tweede keer met potlood en papier hebben gestemd, is de controle gedetailleerder uitgevoerd. Uit de controle is de commissie gebleken dat de verkiezingen volgens de regels zijn verlopen en dat er geen aanleiding bestaat om te twijfelen aan de juistheid van de vastgestelde uitslag. Dit neemt niet weg dat er

ook dit maal weer een aantal kleine onvolkomenheden is geconstateerd. Deze vragen ieders alertheid teneinde ze in de toekomst zoveel mogelijk te vermijden. Van de onvolkomenheden neemt de commissie aan dat de met de organisatie van de verkiezingen belaste ambtenaren proberen deze in het vervolg te voorkomen. Het gaat om zaken die weliswaar de uitkomst van de verkiezingen niet hoeven te beroeren, maar wel van invloed zijn op het verloop en de sfeer op de verkiezingsdag betreffende de toegang van de ingerichte stembureaus en de legitimatieplicht. Een klein deel van de kiezers maakte opmerkingen over het feit dat zij zich moesten legitimeren.

De commissie pleit voor een extra inspanning ten aanzien van de voorlichting van de burgers en de leden van de stembureaus om misverstanden, zoals over de legitimatieplicht, te voorkomen.

Resumerend: de commissie heeft de overtuiging dat de nu geconstateerde onvolkomenheden de juistheid van de uitslag niet hebben aangetast en adviseert de raad te oordelen dat de gemeenteraadsverkiezingen op 3 maart 2010 rechtmatig zijn verlopen.

Tevens heeft de commissie de geloofsbrieven van de recent benoemde raadsleden onderzocht. Getoetst is aan de relevante bepalingen in de Kieswet en de Gemeentewet, teneinde te kunnen beoordelen of de benoemden kunnen worden toegelaten tot de gemeenteraad van Emmen. De commissie heeft van de volgende benoemden de geloofsbrieven en de verder bij de Kieswet gevorderde stukken ontvangen:

De heren B.R. Arends, G.J. Bijlsma en H. Boers, mevrouw Y.J. Boxem-Klein, de heren J. Dijkgraaf, T. Eerenstein, K.P. Eggen, T.H. Gerth, J.M.L.G. van Goethem en W.W.W. Halm, mevrouw T.C. Hoogeveen, de heer G.J. Horstman, mevrouw T. Houwing-Haisma, de heren H.J. Hulsegge, H. Huttinga, H.G. Jumelet, H. Leutscher en G.H.H. Linnemann, mevrouw A.G. Louwes-Linnemann, de heren W.O. Meijer, W.L.H. Moinat en R.H. Mulder, mevrouw A.C.M. Nijhof-Huizinga, de heren A.H. Oldenbeuving, S. Özkan en L.T. Pekelsma, de dames H.H. Plas-Kerperin en S. Rougoor-Mahalbasic, de heren J.C. Scheltens, A.W.J. Schoo, A.J. Sleeking en G.T. Sulmann, mevrouw M.H. Thalens-Kolker, de heren J.H. Thole en H. Velzing, mevrouw M.W.M. Vrolijk-Lenting, de heren R. van der Weide, B.D. Wilms en J.H. Wittendorp.

De commissie heeft van bovengenoemde personen de bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert de raad tot hun toelating als lid van de raad van de gemeente

Emmen.”

De voorzitter stelt voor in te stemmen met de bevindingen van de commissie en daarmee een uitspraak te doen over de rechtmatigheid van de verkiezingen. Het advies is vast te stellen dat de verkiezingen rechtmatig zijn verlopen.

De raad besluit overeenkomstig dit voorstel.

De voorzitter stelt vervolgens voor het advies van de commissie over de toelating van de nieuw benoemde raadsleden te volgen.

De raad besluit overeenkomstig dit voorstel.

De voorzitter dankt de commissie hartelijk voor de verrichte werkzaamheden. Deze waren uitgebreider dan de vorige keer, dus er moest flink aan getrokken worden, maar met goede ambtelijke ondersteuning is dat gelukt.

B2. Afscheid raadsleden

De voorzitter wil bij dit agendapunt wat breder kijken, dat wil zeggen: niet alleen naar de scheidende raadsleden, maar ook naar de scheidende commissieleden. Vanavond zijn op uitnodiging eveneens de dames Van Hoffen en Hoekstra aanwezig. Hij zal straks even ingaan op de reden waarom zij hier zijn.

De heer Huttinga meldt dat het commissielid mevrouw Van den Berg verhinderd is deze vergadering bij te wonen.

De voorzitter geeft vervolgens allereerst het woord aan de heer De Wildt, waarnemend voorzitter van de raad en voorzitter van het presidium.

De heer De Wildt spreekt als volgt:
“Voorzitter, collega-raadsleden, leden van het college, dames en heren aanwezigen en luisteraars. Ik wil u meenemen in een korte vogelvlucht door vier jaren gemeenteraad van Emmen, wil aandacht geven aan de mensen aan de zaken en wil eindigen met een aantal wensen. Het was in het begin even wennen. Een toch niet door iedereen voorziene grote fractie van de Partij van de Arbeid die zomaar bijna de helft van de raad ging innemen, maar ook het verdwijnen van een aantal vertrouwde namen, zowel van partijen als van raadsleden, en een college van PvdA en CDA dat zorgde voor een stevig bestuursprogramma. Na de ceremonie van het afscheid nemen, waarna we ook heel onverwachts afscheid moesten nemen van onze raads-

griffier Jelle Hekman vanwege een wethouderschap in Amersfoort, pakte de raad de draad weer op. Immers, raadsleden komen en gaan, maar de politiek en het bestuur gaan altijd gewoon door.

De raadsleden kregen het weer druk met het als volksvertegenwoordigers stellen van kaders en het controleren van het college. Mijn voorganger, Henk Huttinga heeft als waarnemend voorzitter van de vorige raad vier jaar geleden een evaluatie gemaakt van de eerste duale raadsperiode. Hij wees op het spanningsveld dat vooral ontstaat door media-aandacht. Moet je scoren met iets, omdat je dan aandacht en publiciteit krijgt en daarna een podium voor belangrijker zaken of ...? Dit spanningsveld bestaat nog steeds. We zijn vier jaar verder, doch ik denk dat iedereen die zich ook maar een beetje met politiek en bestuur bemoeit dit direct zal herkennen. Ook deze raad heeft zich hiermee de afgelopen vier jaren beziggehouden. De raad heeft veel tijd en energie gestoken in vragen over fietspaden, groenonderhoud, het kappen van bomen, enzovoort. Zowel in de commissievergaderingen als in de raadsvergaderingen begonnen veel vragen met de volgende woorden: ‘Voorzitter, ik heb in het dagblad gelezen (...)’ Mits dit niet slechts de waan van de dag volgt, zie ik dit niet als negatief, want het zijn immers eveneens zaken die het leven van alledag raken en dus dicht bij onze burgers staan. Het volk vertegenwoordigen wordt zo ook een vorm van bemiddelen tussen burger, bestuur en uitvoering. Zoals zo vaak, gaat het ook hier om een goede balans tussen grote en kleine zaken.

Met het oog op het dualisme maak ik nu een grote sprong. Ik kijk naar het college en ik zie alle wethouders die aan het begin van deze raadsperiode zijn benoemd hier nog steeds zitten. Hebben wij het dan als Emmense raad niet goed gedaan? Een klein beetje kritische raad stuurt toch heel dual zo nu en dan een wethouder naar huis! In Emmen hebben we het anders gedaan. Op kritiek uit de raad, die meestal werd geuit in commissievergaderingen, wist het college zo nodig politiek volwassen te reageren, bijvoorbeeld door een voorstel terug te nemen om het later beter weer voor te leggen. Er was ook een nadeel, namelijk dat wij ons als raad zelf aandeden: het kostte vaak veel tijdverlies. Als raad leden we ook een ander verlies. Nadat onze collega Harry Leutscher alweer snel de raad verliet, waarin hij overigens donderdag aanstaande weer terugkeert, kregen we in de zomer van 2006 de schrik van ons leven. Op 19 juli 2006 stond op een boot op een stralende zomerdag met een grote zonnehoed op Lieuwe Hoekstra en twee weken later was hij niet meer

bij ons. We hebben hem gemist. En dan Aad van Hoffen, die ons erop voorbereidde dat hij ons ging verlaten. In de raadsvergadering van november 2006 nam hij op geheel eigen wijze afscheid van ons. Hij overleed op 2 april 2007, dus ook hem moesten wij verder missen.

We hadden in de voorbije raadsperiode ook iets met verhuizen. In verband met verbouw en nieuwbouw verhuisde de raad zelfs naar Schoonebeek. Met veel passen en meten pasten we allemaal in de voormalige raadzaal aldaar. Daarbij konden we tegelijkertijd oefenen met camera's in de raad. Er werd gedacht aan en gesproken over digitale opnamen en uitzending, en er werd zelfs gedacht aan mediatraining. We kwamen wel weer terug in de 'oude' raadzaal. Ondanks het waterballet van 14 juni 2007 was er geen watervrees. En ook in de raadzaal werd er in de voorbije periode verhuisd, zelfs nog in 2009. Liberaal Emmen en Wakker Emmen eisten een eigen plek op en dit werd uiteraard geregeld.

Een voortdurende bron van zorg en aandacht was het duaal debatteren, een debatmodel waarvan we dachten dat dit onze lokale democratie zou stimuleren en bevorderen. Ja ja! Of Emmen past niet in de standaardmethode, of de methode was niet Emmens genoeg. Het presidium kwam er niet uit. Eén ding is wel duidelijk: het is in elk geval heel Emmens zeer behoedzaam om te gaan met vernieuwingen.

Ik kom bij de wensen. De laatste maanden zijn er twee evaluaties uitgevoerd, een evaluatie over het functioneren van de raad, de zogenaamde *quick scan*, en een interne evaluatie van onze rekenkamercommissie. Het is aan de nieuwe raad verstandige dingen te doen met de aanbevelingen die zijn uitgebracht.

Ik kom nu bij de drie kerntaken van de raad. De controlerende rol vraagt steeds meer deskundigheid. Het presidium bespeurt de neiging die rol steeds meer bij deskundigen neer te leggen. Het versterken van de rekenkamercommissie bijvoorbeeld. Verder hebben we inmiddels een auditcommissie ingesteld en deskundigen ingehuurd voor de risicocontrole betreffende het Atalanta-project. Ik vind dit een punt van aandacht voor de nieuwe raad. Geef niet alles uit handen!

In het grensgebied tussen kaders stellen en controleren is geëxperimenteerd met zogenaamde open bijeenkomsten. We hebben dat bijvoorbeeld gezien bij de voorbereiding van bestemmingsplannen, bij de Structuurvisie en ook het Atalanta-project. Ik denk dat dit zeker een verdere ontwikkeling vraagt en verdient. Ook de versterking van de EOP's verdient alle aandacht, waarbij mijns inziens tevens aandacht moet zijn

voor het flexibel houden van de EOP's, in plaats van deze op te tuigen met al te veel bureaucratie. Is de raad ook nog met échte zaken bezig geweest, of alleen maar met zichzelf? Daaraan is uitgebreid aandacht besteed in alle media die we ter beschikking hebben, maar ik wil toch een aantal dingen noemen waarvan ik denk dat deze voor een groot deel ons werk hebben bepaald. Ik noem de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), herziening van de bestemmingsplannen, de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening (nWRO), de vaarverbinding Erica-Ter Apel, de EMCO en het Atalanta-project, maar ook de in gang gezette ontwikkelingen in het buitengebied en de herontwikkeling van het olieveld in Schoonebeek, de brede-schoolontwikkelingen, het jeugdbeleid, Emmen Revisited, de ontwikkeling van wijken, en zo zou ik nog een aantal zaken kunnen noemen.

Tot slot. Er past ons enige bescheidenheid. Verleden week heeft minder dan de helft van de kiesgerechtigden een nieuwe raad gekozen. Dit is een bron van zorg, maar het is ook een uitdaging. Ik wil graag twee uitdagingen noemen waarvan ik denk die aan de nieuwe raad te mogen voorleggen. Hoe maak je je volksvertegenwoordigende rol waar voor vooral de niet-stemmers en hoe kun je minstens een deel van het vertrouwen terugwinnen? Woord en daad zijn aan de nieuwe raad.

Mij rest u allen namens het presidium en de burgemeester te bedanken voor alles." (*Applaus*)

De voorzitter denkt dat iedereen al zal hebben begrepen dat de normale spelregels vanavond even worden gelaten voor wat ze zijn, want applaus is niet iets wat tijdens een raadsvergadering mag klinken. Bij dit soort gelegenheden moet het echter kunnen.

Hij zal nu zelf naar het spreekgestoelte gaan om de mensen die afscheid nemen toe te spreken. Als zij zijn toegesproken, staat het eenieder desgewenst vrij iets terug te zeggen.

Spreker richt zich hierna tot de scheidende raadsleden en spreekt als volgt:

"Dames en heren. De heer De Wildt heeft al het een en ander gezegd en ikzelf zal geen algemeen verhaal houden. Ik hecht er wel aan een paar algemene dingen te zeggen.

De heer De Wildt zei dat in het college dezelfde mensen zitten als zij die vier jaar geleden door de raad benoemd zijn tot wethouder. Hij koppelde daar de vraag aan: zijn we als raad niet streng genoeg geweest? Ik zou op mijn beurt kunnen zeggen: hebben jullie niet genoeg je best gedaan om burgemeester te worden? Zoals bekend, willen goede wethouders weleens burgemeester worden. Welnu, wij hebben goede wethouders

en zij hebben gewoon gekozen voor Emmen. Ik ben er niet ongelukkig mee dat we vanuit die stabiliteit hebben kunnen besturen. Die stabiliteit komt natuurlijk ook door de raad. In de vakbladen, *De Nederlandse Gemeente* en *Binnenlands Bestuur*, zijn de cijfers te lezen van de mutaties door vertrekkers uit raden en colleges. Die liegen er niet om. Wij hebben op dit vlak een heel stabiele periode meegemaakt. We hebben natuurlijk wel een enkele vertrekkers gehad en we hebben ook afscheid moeten nemen van Aad van Hoffen en Lieuwe Hoekstra. Zij waren mensen aan wie tot op de dag van vandaag weleens wordt teruggedacht, aan Aad met zijn enorme sociale bewogenheid, die hier de laatste keer op een onuitwisbare manier aanwezig was, en aan Lieuwe die ons voorhield dat je best eens een feestje mag vieren, maar dat je wel moet proberen de bevolking erbij te betrekken, bijvoorbeeld door te proberen een combinatie tussen cultuur en sport enerzijds en het bedrijfsleven anderzijds te leggen. In andere gemeenten hoor je vanuit de rode hoek weleens dat contacten met ondernemers slecht zijn, maar Lieuwe zette zich altijd voor die contacten in. Daarom ben ik blij dat de dames Van Hoffen en Hoekstra hier vanavond aanwezig zijn om nog even eer te geven voor de inzet en het werk van Aad en Lieuwe.

De raad is de baas. Mensen denken vaak dat ik de baas ben < ik krijg heel mooie mails met het verzoek de raad of het college de opdracht te geven dingen anders te doen >, maar zo zit het niet. Dat is lastig uit te leggen, want het is het beeld dat bestaat, maar de raad is de baas. Dat uit zich in het vaststellen van het beleid en de kaders, het controleren van het college en de volksvertegenwoordigende rol. We moeten niet vergeten dat de raad, ondanks dat de nieuwe raad helaas niet door meer dan 50% van de kiesgerechtigden is gekozen, toch weerspiegelt hoe onze burgers denken over de politiek. Soms gaat het over de grote lijnen, maar vaak ook over personen, en dat komt dan weer tot uitdrukking in verkiezingsuitslagen.

We hebben een gemeenteraad en commissies. Ik ben blij dat nu in elk geval twee commissieleden aanwezig zijn: mevrouw Van Wieren en de heer Kalmeijer. Bij het aflopen van een raadsperiode eindigt ook het commissielidmaatschap en afgewacht moet worden hoe een en ander weer gestalte krijgt. Commissies doen volop mee; als lid van een commissie ben je onderdeel van het geheel. Ik dank de commissieleden voor hun inzet. Mevrouw Van Wieren heeft ervaring als raadslid en als commissielid en zit op de grens van 'nét wel en nét niet'. Door de onderhandelingen en de verkiezing van wethouders kunnen er zich nog mutaties voordoen. Nu in elk geval

dank voor het werk dat zij met groot enthousiasme hebben gedaan. En wat de heer Kalmeijer betreft: het kwam een keer voor dat de SP-fractie door ziekte helemaal uitgeschakeld was, zodat hij op dat moment de SP vertegenwoordigde. Ook daarvoor dank, mijnheer Kalmeijer. U zult ongetwijfeld beiden, in wat voor positie dan ook, maatschappelijk actief blijven, daar ken ik u goed genoeg voor.

Ik richt me vervolgens tot de scheidende raadsleden op volgorde van diensttijd.

De heer Engberts is als laatste in de raad gekomen in verband met het overlijden van de heer Van Hoffen. In de vrij korte periode hebt u, mijnheer Engberts, uw positie wel gevonden, rustig en met sociale betrokkenheid. U had een goed inzicht in zaken. Citymarketing was bijvoorbeeld een van uw punten waarvan u zei: ik vind het allemaal wat onsamenhangend, breng daar eens wat meer samenhang in! Er kwam een motie van onder andere de ChristenUnie-fractie. Het is iets waaruit blijkt dat u zich op een breed terrein met zaken bezighield.

We kennen elkaar al wat langer van het sportveld. Er was ooit een veelbelovend jeugdteam van Drenthina met een drietal bikkelaars achterin: zonen van Engberts, Huttinga en Bijl. Zoon Engberts had zijn voetbalkwaliteiten zeker van zijn vader, want u was ook een aanwinst voor het voetbalteam van de gemeenteraad. Het lag zeker niet aan u dat we het tegen de ambtenaren van Meppen in de tweede helft wat minder goed deden.

De verkiezingsuitslag geeft aan dat er voor de ChristenUnie in de komende vier jaar één zetel beschikbaar is en dat u derhalve afscheid moet nemen. Ik dank u voor het verzette werk. Ook voor u geldt dat niet bekend is wat de toekomst zal brengen."

De heer Engberts reageert als volgt:

"Voorzitter, bedankt voor uw goede woorden. Ik ben blij dat u geen spreektijd hebt bepaald en daar wil ik deze laatste keer nog volop gebruik van maken! Ga er allemaal maar eens even voor zitten!

Ik herinner mij als de dag van gisteren dat ik werd geïnstalleerd werd als raadslid. Helaas was dat als gevolg van een verdrietig feit, reeds gememoreerd. Ik stond er zelf zo slap als een dweil bij, net herstellende van een operatie. Nu, tweeënhalf jaar verder, moet ik afscheid nemen. Ik weet nog goed dat ik toen ik begon zei dat ik mij volledig voor het raadswerk wilde inzetten, maar ook wat ruimte voor mijn gezin wilde houden. De burgemeester haakte daar onmiddellijk op in en zei: 'Daar kun je maar beter meteen duidelijk over zijn, want beter een korte schrik

dan een lang misverstand!’ Daar had hij, achteraf gezien, wel enigszins gelijk in.

Ik heb het werk met heel veel plezier gedaan en heb daarvoor de ruimte gekregen van mijn vrouw en kinderen. Ook heb ik uitermate plezierig samengewerkt met de hele raad, met het college, met de griffie en met de ambtelijke organisatie, maar zeker ook met het ChristenUnie-bestuur, de steunfractie en niet in de laatste plaats met Henk Huttinga, mijn fractiegenoot. We hebben het werk in de afgelopen tweeënehalf jaar samen met plezier gedaan.

Deze periode was ook een heel leerzame ervaring. Er zijn veel dingen gepasseerd; ik zal ze niet allemaal opsommen, maar het viel me wel op dat termen als Atalanta, crisis, krimp en bezuinigingen vaak klonken. Dat zal nog wel even zo blijven. De komende jaren zullen best heel veel vragen van de mensen in de raad, zowel van de blijvers als van de nieuwkomers. Besturen in moeilijke tijden vraagt om wakkere bestuurders met lef, want er zal vast wel een aantal impopulaire maatregelen moeten worden genomen. Hopelijk wil iedereen te dien aanzien volledig meedenken en durven mensen over hun eigen schaduw heen te springen, in plaats van alleen te denken in stemmen en zetels. Er moet worden gedaan wat goed is voor Emmen, en dat is: goed besturen. Ik had me daar graag voor willen inzetten, want juist in moeilijke dingen zit veel uitdaging. Het is jammer dat ik dat niet kan meemaken. Het is anders gelopen, maar of dat betekent dat u van mij af bent, is nog even afwachten. Mogelijk komt er nog ruimte om in een commissie aan het werk te gaan. Ik hoop dat van harte, niet in de eerste plaats voor mijzelf, maar om op die manier Henk nog te kunnen ondersteunen. Terugkijkend ben ik blij en dankbaar dat God mij de gezondheid gaf om mijn raadswerk te doen. Ik dank iedereen voor de goede samenwerking en wens iedereen Gods zegen toe.”
(Applaus)

De voorzitter denkt dat wat hem betreft de heer Engberts is geboren als commissielid. De voetbalkwaliteiten blijven goed!

Hij richt zich vervolgens tot de heer Smit en spreekt als volgt:

“Mijnheer Smit, ook u trad tot de raad toe als gevolg van het overlijden van een raadslid, Lieuwe Hoekstra. We kenden elkaar voordien al. U was een actieve voorzitter van de EOP Emmerhout, een goede EOP waar het gaat om het betrekken van mensen bij allerhande zaken. Volgens mij kwamen we elkaar in augustus ergens in Duitsland op een camping tegen. We kwamen toen tot de conclusie dat u raadslid zou worden. Ik geloof dat uw kinderen mij herkend

hadden, dus anoniem op vakantie lukt ook niet zo goed.

U bent iemand van wie je zegt: die wil echt dicht bij de mensen staan! U gaf daar invulling aan. Het gaat niet alleen om de heel grote visies, maar vaak ook om het vertalen van die visies naar dingen die voor mensen thuis, in buurten en in straten, belangrijk zijn. Emmerhout was een dankbare buurt om er actief voor te zijn, want er moest heel veel gebeuren. Als raadslid hebt u dat natuurlijk voor de hele gemeente gedaan, vaak met heel praktische zaken. Het is heel belangrijk dat mensen zich kunnen herkennen in hun volksvertegenwoordigers. Ik denk dat u een goede vertolker was van wat mensen in de straat denken. Natuurlijk vergat u Emmerhout niet helemaal en dat mag ook best. Actief zijnde voor de gehele gemeente mag je best herkenbaar zijn voor de plek waar je je wortels hebt liggen. Ook voor u is het een kwestie van ‘nét niet gelukt’. Wie weet wat dit nog in de nastoot, zoals dat bij biljarten wordt genoemd, voor u zal opleveren. We moeten zien hoe het in de komende maand gaat.

Voor de inzet in de afgelopen periode wil ik u hartelijk danken. We wachten de verdere ontwikkelingen maar af.”

De heer Smit spreekt als volgt:

“Voorzitter, vreemde verkiezingen waren het, voor mijn partij, maar zeker ook voor mij persoonlijk. Onze partij ging vier jaar geleden van 11 naar 18 zetels, nu zijn we weer terug bij 11. Vier jaar geleden was mijn partij de grote winnaar. Destijds heb ik de kandidaatstellingscommissie gevraagd mij op een onverkiesbare plaats neer te zetten. De 23ste plek was mij dan ook zeer dierbaar. Als voorzitter van de wijkvereniging Emmerhout wilde ik graag nog vier jaar doorgaan met datgene waar we in Emmerhout mee bezig waren, namelijk met het verder uitbouwen van het wijkagentschap. De uitslag van 2006 bracht daarin wat verandering; ik werd namelijk eerste reserve. Door het overlijden van Lieuwe kwam het raadslidmaatschap toch op mijn weg en ik ben daarvoor niet weggelopen. Hoe anders was het in 2010. Voor deze verkiezingen heb ik mij bewust gekandideerd voor een verkiesbare plek. De ledenvergadering heeft uiteindelijk beslist dat ik op plek 11 moest komen. Hoe wrang is het dat je, als je niet wilt, in de raad terecht komt en niet als je wel wilt, omdat je er nét buiten valt. Op de verkiezingsavond, verleden week, wist ik al dat ik er vanwege voorkeurstemmen voor anderen buiten zou liggen. Daar sta je dan met een bos bloemen in de hand op de foto met een niet zo heel blij gezicht. Nu sta ik hier om afscheid te nemen.

In oktober 2006 mocht ik hier geïnstalleerd worden, in aanwezigheid van mijn gezin en mijn moeder. Een deel van mijn gezin is er nu ook. Mijn oudste zoon loopt nu stage in Duitsland. Ik ben hem zeer dankbaar voor de steun die ik van hem in de afgelopen vier jaren heb mogen ontvangen. Mijn grootste fan, mijn moeder, is niet meer onder ons. Het vervulde haar met grote trots dat juist haar zoon de rode fakkel verder ging dragen. Zij was het ook die mij daarvoor met een kus en tranen in de ogen iets dierbaars van mijn overleden vader gaf.

Vanaf het begin af aan heb ik mij in deze zaal thuis gevoeld. Ik wil iedereen in dit huis hartstikke bedanken en dankzeggen voor het feit dat ik hier heb mogen staan. Dank aan de collega-raadsleden, het college, de griffier, de koffieschenkers, de notulist, de ambtenaren en alle anderen die ik nu vergeet, maar met name mijn fractiegenoten die ondanks dat ik op een rijdende trein stapte mij het gevoel hebben gegeven er helemaal bij te horen.” (*Applaus*)

De voorzitter richt zich hierna tot de heer Boer en spreekt als volgt:

“U, mijnheer Boer, bent eveneens vier jaar raadslid geweest. U kwam niet helemaal los van enige politieke ervaring in deze arena, want had als Statenlid voor de PvdA in Drenthe al ervaring opgedaan. U bent een man die misschien niet voor de *Bühne* de sterren van de hemel speelt, maar op de achtergrond een heel stabiele factor in een fractie en in de raad bent geweest. U was zo af en toe ook mijn adviseur. Er gebeuren natuurlijk dingen die je als burgemeester gemeld krijgt, maar ook dingen niet. Bijvoorbeeld in de commissie bestuur en middelen werden weleens zaken aan de orde gesteld betreffende veiligheid in buurten en de inzet van de Stichting Veiligheidszorg. Ik zei dan letterlijk: ‘Als je iets hoort of ziet, laat me het dan weten, want het is goed dat we vanuit de praktijk horen wat moet worden bijgestuurd.’ Wat dit betreft, had ik een heel waardevolle adviseur met betrekking tot de inzet van middelen die de gemeente heeft om de veiligheid in wijken en buurten te verbeteren.

U bent ook een echte voetbalman, volgens mij vaste supporter van FC Emmen. Ik denk dat u de laatste weken wat opgelucht ademhaalt! Iedereen die FC Emmen een warm hart toedraagt kan de situatie sinds een week of vier/vijf weer wat fleuriger inzien.

Een kant van u is: lekker je hobby’s uitoefenen, maar de dingen die dicht bij de mensen staan waren bij u ook in vertrouwde handen.

Ook in dit geval heeft de kiezer gesproken. U neemt afscheid, eigenlijk zonder een kans uw

werk verder uit te bouwen. Wat ik stilletjes hoop, is dat als er zo nu en dan in mijn richting iets te vertellen valt, dat u dit doet. Ik zou dat zeer op prijs stellen. Juist door dit soort meldingen kan samen worden gewerkt aan een beter Emmen voor de mensen, om wie het tenslotte gaat.

Ik dank u, mijnheer Boer, hartelijk voor de zichtbare en vooral de niet-zichtbare steun en inzet die ik van u heb ervaren.”

De heer Boer reageert als volgt:

“Voorzitter, ik wil vooral een paar mensen bedanken: de fractieleden met wie ik vier jaar heb samengewerkt. Het was een rare start. Ik was net twee jaar opvolger in Provinciale Staten en dan krijg je die geweldige verkiezingsuitslag in Emmen. Dan moet je een keuze maken en dat deed ik voor Emmen. Ik was daar erg blij mee, want zo raakte ik weer in de politieke arena die het dichtst bij de mensen staat. Je kunt dan opkomen en iets betekenen voor de groepen waarvoor je er ooit hebt gekozen de politiek in te gaan, iets voor mensen te kunnen betekenen.

Voorts wil ik nog een paar mensen danken: de griffier en zijn medewerkers voor de geboden ondersteuning en het team van Marian Maatje dat altijd goed voor de raad zorgt. Ik dank ook de ambtenaren die ik regelmatig over mijn portefeuille sociale zaken en schuldhulpverlening om advies en reactie heb gevraagd.

Het wordt nu weer de tijd om weer eens wat met voetbal te gaan doen; ik zal wel zien hoe dat gaat. Ik kijk met plezier terug op mijn raadsperiode en ga nu vanaf de zijlijn de ontwikkelingen in onze gemeente volgen.” (*Applaus*)

De voorzitter richt vervolgens tot de heer Douwstra en spreekt als volgt:

“Mijnheer Douwstra, eveneens vier jaar in de raad. Uw inbreng kenmerkte zich door heel veel kennis van zaken. Dat had te maken met uw achtergrond. U bent altijd betrokken geweest bij de gemeentelijke organisatie en hebt ook heel veel gevoel voor alles wat er in de gemeente speelt en leeft. U bent daarnaast ook lekker nuchter kritisch; dat is goed, want je moet af en toe ook even in de spiegel willen kijken. Uw juridische achtergrond bracht met zich mee dat u even achter het oor moest krabben bij de vraag: is dat wel juist verwoord? Er moest weleens wat wijzigen, waarvoor alleen maar dank, want zodoende werd de kwaliteit van verordeningen en besluitvorming weer beter. U was ook breed actief: lid van de auditcommissie, de werkgroep internationale betrekkingen en vanuit die invalshoek medeorganisator van een raadsexkursie naar onze zuster gemeente in

Duitsland, Georgsmariënhütte. Dat was echt een geweldige excursie. Er zat van alles in, een lach en een traan, maar alles was heel goed voorbereid. Natuurlijk, je hebt een gezellige avond, maar als je bij het gedenkteken staat voor de dwangarbeiders, onder wie mensen uit Nederland die zijn omgekomen, is dat indrukwekkend. Het is een van de dingen waarmee u wat hebt: de Stichting Hin und Zurück en de struikelstenen, die als het goed is in de komende tijd in Emmen meer in beeld gaan komen om stil te staan bij Joodse burgers die in de oorlogsjaren zijn weggevoerd. Dat zijn allemaal zaken waarvoor u zich inzet. Daarnaast voor sport i.c. beweging, u bent een goede hardloper. U bent, meen ik, een van de Friezen in de raad. Dat wordt na deze verkiezingen wat minder, maar daarop kom ik straks terug.

U bent iemand die heel plezierig kritisch kon zijn in de discussies. Dat heb ik altijd erg op prijs gesteld. U was ook plaatsvervangend voorzitter van een commissie; als dat nodig was, kon dat.

Wat ook belangrijk is, is dat u probeerde vanuit een oppositiepartij toch een constructief verhaal neer te zetten. Dat is meermaals goed gelukt. Het is wat waard als je in een raad een coalitie en een oppositie hebt. Je mag best weleens kritisch zijn en clashen, maar het is ook goed te proberen zaken zo constructief mogelijk te benaderen. Daarvan bent u echt een voorbeeld en daarvoor wil ik u hartelijk danken.

Het zat niet in elke voorspelling dat BGE zou terugvallen naar één zetel, maar de kiezer heeft gesproken en helaas was het oordeel anders. Dank voor uw inzet in deze raadsperiode.”

De heer Douwstra reageert als volgt:

“Allereerst bedankt, voorzitter, voor de warme woorden die u hebt gesproken.

Met overwegend veel genoegen heb ik de afgelopen vier jaar deel uit mogen maken van de gemeenteraad. Ik bedank eenieder die dat mede mogelijk heeft gemaakt.

Een bijzonder woord van dank aan Greke, mijn betere wederhelft. Hoewel zij het lang niet altijd met mij eens was, heeft zij mij altijd gesteund in het raadswerk.

Ook dank ik de collega-raadsleden, en in strijd met het dualisme vat ik daar gemakshalve ook maar even het college onder, voor de prettige wijze van omgaan met elkaar, zowel in als buiten de raadzaal.

Eveneens dank aan de ambtelijke medewerkers, met name de griffie en de facilitaire dienst. Deze mensen stonden altijd klaar. Hartelijk dank! Het werken vanuit de raad in de werkgroep internationale betrekkingen en de auditcommissie

heeft bijgedragen aan het gegeven dat ik met plezier terugkijk, zij het niet te lang, want de gemeente Emmen moet voorwaarts, ook bestuurlijk. Ook in de komende raadsperiode geldt dat de raad de baas is. Ik wens het nieuwe college en met name de nieuwe raad toe dat de raad dat waar maakt.

Op mijn bureau staat een kalender van de charitatieve instelling Vianen, verbonden aan de parochie Maria ten Hemelopneming aldaar. Daarmee heb ik de afgelopen twee jaar mogen samenwerken aan een innovatieproject in genoemde gemeente. Waarom noem ik dit? Wel, de kalender is in weken ingedeeld en geeft iedere week een motto mee. Voor de afgelopen week was dat: ‘Het leven is een weg, volg hem voorwaarts’. Dat sluit aan bij een van mijn eerste uitlatingen in de raad: ‘Doe wel en zie niet om!’ Daarmee is voor mij de cirkel rond. Ik neem afscheid. Dat doe ik indachtig mijn achtergrond met woorden uit mijn tweede Nederlandse taal richting de nieuwe raad en het nieuwe college naar analogie van een nieuwjaarswens: Fole lok en seine in het riedswerk. Vrij vertaald: veel heil en zegen bij het raadswerk. Het gaat u allen en de gemeente Emmen goed.” (*Applaus*)

De voorzitter heeft voor de liefhebbers wel een Fries woordenboek thuis! Het is een mooie taal. Hij richt zich hierna tot de heer Goudriaan. “Mijnheer Goudriaan, u hebt ook vier jaar de kans gehad zich als raadslid in te zetten voor de gemeente Emmen. U hebt u veel met ruimtelijke ordening beziggehouden.

Ik verdenk u er stiekem van dat je met jouw achtergrond als oud-politieman weleens wat met de fractie hebt gedeeld als het gaat om veiligheid. Daar zou ik me zó maar wat bij kunnen voorstellen. Ik zie uw fractievoorzitter nee schudden, maar hij zal vast niet alles weten! U was lid van het fractiebureau en moest u in die hoedanigheid veel bezighouden met interne zaken van de fractie, want met 18 fractieleden valt er veel te regelen en af te spreken. In de commissie en in de raad was de Structuurvisie een belangrijk onderwerp waarmee u zich bezighield.

Ik kan mij voorstellen dat er thuis met een echtgenote in Provinciale Staten weleens discussie was; nu schud u nee en misschien de heer Arends ja! Het non-verbale gedrag zegt meestal het meest en zo kom je achter dingen! In elk geval neem ik aan dat politiek in huize Goudriaan niet helemaal onbesproken bleef. Ik weet niet in hoeverre dat ook strijd gaf, maar zoiets kan ik mij voorstellen als het gaat om de provincie en de grootste gemeente in de provincie. Het is wellicht daarom goed dat we als

Drenthe en Emmen de laatste vier jaar steeds meer zijn gaan samenwerken. Dat kwam mogelijk ook wel het huwelijksgeeluk van de familie Goudriaan ten goede, maar dat hoor ik misschien wel een keer!

Mijnheer Goudriaan, u hebt vanuit een heel rustige houding een heel waardevolle inbreng gehad. Ik had het al even over het bezoek aan Georgsmariënhütte, de dichtst bijzijnde grote stad. Als je daar nooit geweest bent, voel je je wat vreemd, maar u kon perfect de weg wijzen naar mooie winkels en zo, want u was er al een vaker geweest. Dat is dan weer iets praktisch waar je met z'n allen wat aan hebt.

U had natuurlijk zelf gedacht weer een redelijke kans te hebben om terug te keren in de raad. Dat was op basis van de peilingen van een maand geleden misschien wat minder voor de hand liggend en ongeveer een week geleden was de kans weer wat groter, maar het is niet gelukt. De vraag is dan wat je verder kunt doen, maar ik denk dat u met uw maatschappelijke betrokkenheid nog wel op een andere manier actief zult blijven. U bent nog actief in de vereniging van oud-politiemensen, voor welke vereniging ik weleens wat mocht vertellen. U bent iemand die trouw blijft aan waar u vandaan komt en dat is ook wat waard.

De inzet van de middelen in het fonds voor het openbaar gebied moet u nu vanaf de zijlijn bekijken, maar ik reken op dit punt op uw kritische betrokkenheid in de toekomst, opdat het geld ook echt wordt besteed aan grijs en groen waarvoor het bedoeld is.

Hartelijk dank voor uw inzet, mijnheer Goudriaan.”

De heer Goudriaan reageert als volgt:

“Voorzitter, in mijn beleving moet een afscheid gewoon kort zijn. Iedereen kent wel de reclame van Tempo Team: ‘Het waren twee geweldige dagen!’ Ik maak ervan: het waren vier geweldige jaren en met name in de commissie wonen en ruimte heb ik met heel veel plezier gewerkt. Ik hoop dat ik daarin namens de PvdA een bijdrage heb geleverd aan visie en ontwikkelingen in de gemeente op allerlei gebied.

U, voorzitter, hebt mooie woorden gesproken, dank daarvoor. Bij een afscheid worden trouwens altijd mooie woorden gesproken. Ik heb u dan ook nog niet horen zeggen: u was een waardevol raadslid en we zijn blij dat u weggaat! Dat u wat u hebt gezegd meent, weet ik, want tussentijds hebt u ook weleens complimenten uitgedeeld.

Ik dank raad en college. Discussies vind ik leuk. Ik heb ook gemerkt dat het om zakelijke discussies ging en dat het nooit persoonlijk werd, zodat

je na afloop met elkaar rustig weer een glaasje fris en een hapje kon nemen.

Dank ook aan de ambtenaren. Voor hen heb ik veel waardering. Er is weleens gezegd dat e-mails nooit beantwoord worden, maar daar heb ik nooit last van gehad.

En zonder een facilitaire dienst kún je niet en verder stond ook de griffie altijd klaar.

Henk Smit memoreerde dat hij met een bos bloemen op het bordes stond en toch geen raadslid werd. Een tip aan de burgemeester: niet te vlug raadsleden aanwijzen en een bos bloemen geven, want anderhalf uur later kan blijken dat sommigen het niet gehaald hebben! Ik heb trouwens begrepen dat de bloemen niet hoeven te worden teruggegeven! Als het was gegaan om een staatssecretariaatschap, had de heer Smit in elk geval nog wachtgeld gekregen!

Ik heb het werk met plezier gedaan. Iedereen bedankt en tot ziens.” (*Applaus*)

De voorzitter wijst erop dat hij al heeft gewaarshuwd door te zeggen: denk er om, er kunnen nog wijzigingen plaatsvinden! Maar hij moet toegeven dat het op zo'n moment heel vervelend is als je niet precies weet om welke personen het gaat.

Iedereen zal het misschien al gemerkt hebben: hij volgt nu in alfabetische volgorde degenen die vier jaar in de raad hebben gezeten. Als de heer Hoekstra aanwezig was geweest, had hij hem in persoon kunnen toespreken. Helaas voelde de heer Hoekstra zich niet in staat vandaag te komen. Spreker zal proberen de heer Hoekstra nog persoonlijk te benaderen om hem te danken, want ook de heer Hoekstra komt waardering toe voor het werk dat deze in de afgelopen vier jaar namens de SP heeft gedaan. De heer Hoekstra heeft zich laten kennen als iemand met een grote sociale bewogenheid en betrokkenheid. De sociale woningbouw en de schuldhulpverlening waren zaken die hem bijzonder na aan het hart lagen. Dat mag je vanuit een SP-achtergrond verwachten, maar de heer Hoekstra gaf er ook invulling aan.

Privé heeft de heer Hoekstra een heel zware periode gehad die nog steeds voortduurt. In elk geval respect voor wat deze wél heeft kunnen doen. (*Applaus*)

Spreker richt zich thans tot mevrouw Huising-Oldengarm.

“U, mevrouw Huising, was ook vier jaar raadslid. U kwam wat het raadswerk betreft niet helemaal vreemd binnen, want u was reeds betrokken bij de CDA-fractie.

Ik herinner me dat we een keer een gesprek hadden over een mogelijk nieuw theater aan ‘de andere kant van de Hondsrugweg’ < het ging

toen om een voor-orig plan, met eventueel CQ erbij > en dat u zei: dat vind ik wel erg ver! Het is redeneren vanuit een bepaalde geografische visie. Hier wordt vaak heel sterk geredeneerd vanuit het eigen dorp en de eigen wijk. Ik herinner me ook dat ik toen ik hier amper burgemeester was en op bezoek was bij een 60-jarig bruidspaar in Emmermeer, de dochter van het bruidspaar zei: 'Ik moet nog naar Emmen toe!' Waarop ik dacht: maar we zijn toch in Emmen!

U, mevrouw Huising, had het sterke gevoel dat een nieuw theater aan déze kant van de Hondsrugweg hoorde. Toen is eigenlijk stilletjes het idee Atalanta geboren, zo van: als we nu de Hondsrugweg een beetje wegstoppen, dan is de overkant de overkant niet meer! Misschien moeten we in het nieuwe gebeuren wel een zaal naar Zwaantje Huising vernoemen!

U bent iemand die meer met de praktische dingen heeft dan met de grote verhalen, alhoewel u binnen de fractie uw inzet hebt gehad en heel praktisch laat zien dat je je eigen dingen goed op orde moet hebben. Niet helemaal zonder waarde: de afgelopen winter was u het die de stoep sneeuwvrij had. Zo tóón je iets, dus niet alleen zeggen dat je in de politiek verantwoordelijkheid moet nemen, maar ook zelf dingen doen.

U hebt zeker het nodige gedaan. In de commissie is nogal eens aandacht gevraagd voor de crisisopvang en de vrouwenopvang. Die onderwerpen liggen u na aan het hart.

We hebben aardig wat sportieve raadsleden en u hebt wat met trimmen, want u was er voorstandster van in bossen trimbanen aan te leggen. Ik vind het op zichzelf al een uitdaging in een bos hard te lopen, maar je kunt het natuurlijk altijd nog moeilijker maken. Daarin verraadt zich dan degene die dat met extra ambitie wil doen.

Het CDA heeft het op zich niet verkeerd gedaan bij de verkiezingen, maar u bent net niet opnieuw verkozen. Ook aan u: bedankt voor uw inzet."

Mevrouw Huising-Oldegarm reageert als volgt:

"Dank u, voorzitter, voor de woorden die u in mijn richting hebt gesproken.

Het mooie van het raadslidmaatschap is iets voor je gemeente te kunnen betekenen. Daarbij denk ik in de eerste plaats aan mensen, aan sociale samenhang, aan omzien naar elkaar. Elk mens, jong en oud, moet in de samenleving mee kunnen doen. Ik ben er dankbaar voor dat mij de mogelijkheid is geboden vier jaar lang deel van de raad uit te maken en een steentje bij te dragen aan het welzijn van mensen.

Mijn leerschool in de politieke arena begon tien jaar geleden als fractiemedewerkster van het

CDA. Mijn dank gaat dan ook in de eerste plaats uit naar de CDA-fractie, maar ook naar mijn familie en daarnaast naar alle andere raadsleden, het college, de griffie en betrokken ambtenaren. Ik dank u allen voor de prettige samenwerking." *(Applaus)*

De voorzitter vervolgt zijn afscheidsspeech:

"Het is toeval dat ik nu mijn blik richt naar de heer De Jonge van de PvdA, want tussen hem en Zwaantje Huising is in de afgelopen vier jaar een beetje een band ontstaan. Dat heeft een amoureuze achtergrond, althans wat de kinderen betreft; ik wil zeker niet stoken in een goed huwelijk, maar ik heb uitgelegd hoe het zit, tenminste: dat hoop ik. Voor degenen die het niet weten: de dochter van mevrouw Huising en de zoon van de heer De Jonge heb ik verleden jaar mogen trouwen.

Mijnheer De Jonge, vier jaar raadslid en lid van de commissie wonen en ruimte. U bent zelf ook een keer begonnen met een bedrijf. Je ziet niet vaak dat ondernemers de politiek ingaan. Ik heb er dubbel respect voor als iemand die het al hartstikke druk heeft met zijn zaak er voor kiest het raadswerk erbij te gaan doen. U bent een ondernemer met ook een grote maatschappelijke betrokkenheid en een groot rechtvaardigheidsgevoel en daarmee wordt dan blijkbaar uitgekomen bij de PvdA; dat is althans de keuze die u hebt gemaakt, maar je ziet niet vaak dat ondernemers bij de PvdA uitkomen. Dat zegt misschien meer over de ondernemers dan over de PvdA, maar wellicht zegt het iets over de PvdA dat dit hier zo goed gaat. Er was trouwens een klein probleempje, want u wilde iets in De Weiert doen met uw bedrijf. Daarvoor moest een oplossing worden gevonden, want raadsleden en gemeente moeten een beetje uit elkaar blijven als het gaat om belangen. Welnu, alles is goed opgelost, heel transparant. Ik was ook wel blij met deze activiteit in De Weiert, want het is best een mooie voorziening die u daar met uw bedrijf hebt getroffen.

Uw *roots* liggen in Zwartemeer en dat zegt misschien iets over het rechtvaardigheidsgevoel, want in de hoek van het veen kom je dat vaak op een uitgesproken manier tegen. Dat onverzettelijke hebt u ook wel een beetje in u.

Bij de dingen die u belangrijk vindt, hoort zeker dat u het niet onbespreekbaar vindt dat er eens een nieuw zwembad moet komen. Ra ra, hoe kan dat? U bent een fanatiek waterpoloër. In mijn informatie staat dat u wel 'Hendrik de kikker' wordt genoemd; waar dat vandaan komt weet ik niet. Laat ik zeggen dat het onderwerp onze aandacht heeft. Wie weet hoe dit zich gaat ontwikkelen. Wellicht raakt u daar op een of andere

manier nog bij betrokken.

U was eveneens actief met betrekking tot de ruimtelijke ordening; u was daarvoor de coördinator binnen de PvdA-fractie.

Het fietspad langs Kanaal A in Emmer-Erfscheidenveen heeft de gemoederen eveneens nogal eens beziggehouden. U hebt daarover een motie mede ondertekend, dus de heer Halm stond niet alleen met het vragen van aandacht hiervoor.

U was, kortom, iemand die vanuit het politieke gebeuren de vertaling naar de praktijk wist te maken.

Helaas vanaf nu een ondernemer minder in de gemeenteraad, maar wie weet op welke wijze u nog eens in beeld komt. Hartelijk dank voor uw inzet! (*Applaus*)

De heer De Jonge reageert als volgt:

“Ik vind, net als de heer Goudriaan zei, dat bij dit afscheid niet een te lang verhaal moet worden gehouden.

Inderdaad heeft men mij vaker ‘Hendrik de kikker’ genoemd. We kennen hier een zwemclub De Kikker, die nu 75 jaar bestaat. Daar zijn we natuurlijk trots op. Ik heb er overigens wel vertrouwen in dat er een nieuw zwembad gaat komen.

Ik mocht hier vier jaar lang zijn en wil op mijn beurt iedereen bedanken, waaronder de griffie en de facilitaire dienst. Verder zal ik in mijn dankwoord niet iedereen opnieuw langslopen. Wel wil ik mijn vrouw Dina bedanken voor al haar steun. Zij moest altijd maar weer afwachten wanneer ik na een vergadering thuis zou komen: worden het warme aardappels of wordt het een slaatje?” (*Applaus*)

De voorzitter richt zich vervolgens tot mevrouw Meulenbelt-Schepers.

“U bent ook vier jaar raadslid geweest namens de PvdA als een van de grote PvdA-golf die vier jaar geleden binnenkwam. U koos al vrij direct de richting jeugd; het is altijd belangrijk jezelf een beetje profiel te geven. U richtte zich heel praktisch op wat er voor de jeugd zou kunnen worden gerealiseerd. Ik heb u bijvoorbeeld meegemaakt tijdens het werkbezoek aan de Rietlanden. Heel slim spande u de wijkagent voor uw karretje. Ik ga tijdens zo’n werkbezoek natuurlijk niet doen alsof ik over de budgetten ga, vooral niet als er een raadslid bij zit, want dat is de raad. Hoe dan ook, al vrij snel kwam de praktische vertaling naar wat er voor de jeugd kon worden gedaan, niet alleen in de Rietlanden, want ook de andere dorpen kregen de aandacht. Het is leuk als je ziet dat je daarmee behoorlijk resultaat boekt. Her en der in de gemeente is dat

te zien, bijvoorbeeld mooie multifunctionele speelveldjes. Die vergen geen kinderachtige investeringen, maar je doet zo tenminste iets voor de jeugd. Er is weleens gezegd dat er niets kan en er niets gebeurt, maar u hebt ertoe bijgedragen dat er wél wat gebeurde.

U staart zich niet blind op één ding, alleen de politiek, want u bent naast werk ook nog bezig met een opleiding met ook weer z’n uitdagingen. Het is dan jammer dat het raadslidmaatschap voorlopig bij vier jaar blijft, want u straalt uit dat u het raadswerk leuk vindt, doch er zijn ook andere dingen in het leven. Het is goed die beet te pakken en de kansen te grijpen, en dat doet u volop. U kunt later tegen de kleinkinderen altijd nog zeggen: voor dit speelveldje en dat speelveldje heeft oma gezorgd! Het is duidelijk dat je als raadslid ook heel praktisch bezig kunt zijn en dat dit niet alleen door het college wordt gedaan. Dat doet natuurlijk het meeste als het om de uitvoering gaat, maar ook als raadslid kun je dingen doen. Uw lidmaatschap van de werkgroep Lokale Betrekkingen past daar heel goed bij.

Het is een vruchtbare periode van vier jaar geweest. Hartelijk dank voor de inzet en de getoonde betrokkenheid bij met name de jonge kant van Emmen.” (*Applaus*)

Mevrouw Meulenbelt reageert als volgt:

“Voorzitter, toen ik mij vanuit het bestuur kandidaat stelde, werd mij gezegd: ‘Als raadslid kun je niet de hele wereld veranderen.’ Ik heb daarop toen geantwoord: ‘Nou ja, een heel klein stukje dan! Her en der wat m² in het beton met wat lijnen erop en een bal erbij, dan is het toch nog mooi gelukt.’ Voor de rest viel het mij eigenlijk ook heel erg mee wat je als raadslid kunt bereiken.

Het waren in elk geval vier heel intensieve jaren, waarin ik het raadswerk met heel veel plezier heb gedaan. Daarvoor ook dank aan mijn gezin, dat af en toe weleens verbaasd was als ik een avond thuis was.

Dank voorts voor de prettige samenwerking met de ambtelijke organisatie, de griffie, het college en niet te vergeten de collega-raadsleden. Ik heb een heel fijne tijd gehad en hoop nog eens te kunnen terugkomen.” (*Applaus*)

De voorzitter spreekt hierna de heer Oosting van de PvdA toe.

“Mijnheer Oosting, wij kennen elkaar al van vóór de raadsperiode: lid van de dorpsraad Erica, maar ook vanaf het begin lid van de klankbordgroep voor het Burgerjaarverslag. U bent echt een man van de klankbordgroep, van het raadsinformatiesysteem, maar ook van andere orga-

nen bent u lid geweest. Waar het om het Burgerjaarsverslag gaat, is het wel aardig dat er mensen zijn die je een beetje behoeden voor jargon en onbegrijpelijke zaken. Vanaf het begin merkte u al op: schrijf het nu zó op dat de mensen het snappen, en: waarom doe je dit wel en dat niet?! Ik had dus al vrij snel een beeld bij de persoon Lambert Oosting toen hij raadslid werd. Vanuit een praktische invalshoek bent u ook werkzaam gebleven.

U zat binnen de PvdA in de sectie die zich met ruimtelijke ordening bezighield. De commissievergaderingen daarover gingen voor een groot deel aan mij voorbij, maar ik meen dat het vergaderingen waren die tot laat in de avond duurden. Die vonden plaats op maandagavond en bij de collegevergadering op dinsdagmorgen konden we altijd wel aan de gezichten van de wethouders zien of het lang of heel lang had geduurd.

U wilde het raadswerk overdoen aan uw vrouw; u liet weten wel plaats te willen maken voor uw vrouw als zij aspiraties in deze richting zou hebben. Het is tegenwoordig toegestaan als echtbaar in een raad zitting te hebben, maar of dat handig is, weet ik niet. U stelde echter: zij krijgt van mij alle ruimte nadat ik alle ruimte heb gehad! U houdt ongetwijfeld van uw vrouw, dus u moet prachtige avonden in de commissie hebben gehad, want het kan niet anders dan dat u daarover met haar hebt gesproken. Het is echter niet gelukt. Het raadslidmaatschap is geen kwestie van vererving, maar als je allebei die inspiratie hebt, kan de een dít en de ander dát doen. De kiezer heeft gesproken en u bent een van degenen die plaats wilde maken en op een andere manier maatschappelijk betrokken wil blijven. Ik ben ervan overtuigd dat dit gaat lukken, want zoals ik al aangaf: vóór het raadslidmaatschap zat u ook al overal in. Dat zal straks vast niet anders worden.

Ik dank u hartelijk voor uw inzet voor de gemeente Emmen en reken erop dat we op een andere manier van u blijven horen.” (*Applaus*)

De heer Oosting reageert als volgt:

“Dank voor uw mooie woorden, burgemeester. Het was inderdaad een bewuste keus van mijn vrouw en mij. Het is nu niet gelukt, misschien wel over vier jaar.

Ik heb een heel plezierige tijd gehad. Het was soms een hectische tijd, maar het was mooi. Bij dezen wil ik het college, de collega-raadsleden, ambtenaren, griffie en de koffiedames en –heren hartelijk danken voor de plezierige samenwerking.” (*Applaus*)

De voorzitter richt nu het woord tot de heer

Spreeuwers.

“U draagt een mooie rode das en hebt ook vier jaar raadslid voor de PvdA deel uitgemaakt van de gemeenteraad van Emmen.

Uw achtergrond is dat u in het bedrijfsleven hebt gewerkt (Fresenius). U zat nog maar amper in de raad toen dit bedrijf in de problemen kwam. Het waardevolle is dat mensen een achtergrond hebben, zodat je eens kunt horen hoe het zit en ook contacten kunt leggen. Zoals hiervóór al gezegd, staan de collegeleden vaak in de schijnwerpers, maar het zijn vooral de mensen op de achtergrond die actief zijn, kunnen informeren en contacten kunnen leggen die voor ons belangrijk zijn. Ik denk dat we met genoeg kunnen vaststellen dat het met het bedrijf en met de werkgelegenheid in Emmer-Compascuum een stuk beter gaat dan vier jaar geleden dreigde. Er waren ook goede contacten met de ondernemingsraad, die via u als tussenpersoon op verschillende manieren informatie gaf en kreeg.

U was binnen de PvdA coördinator voor de commissie bestuur, middelen en economie. Die commissie kwam ik weleens tegen als het ging om veiligheid. Dat leidde dan tot een goede discussie over de vraag hoe het veiligheidsbeleid in de gemeente kan worden verbeterd. Daar was steun voor in de raad, zo heb ik het ervaren. Ook u was iemand die erg veel aandacht had voor jeugd. U vindt het heel belangrijk dat jeugd kansen krijgt, ongeacht de achtergrond van de jeugdigen. Immers, kinderen moeten een kans krijgen.

De periode van de raad in Schoonebeek is al even aan de orde geweest. Er was, geloof ik, een beetje schrik over die oude Kever die knorrend aankwam. Ik begrijp dat deze nog steeds rijdt en dat verklaart uw technische achtergrond. Leken dachten: dat ding kan naar de schroot!, maar u zei: dat ding is hartstikke goed en het doet het nog! Dat is ook duurzaamheid en heel wat waard.

U hebt op uw manier in de commissie en met name als coördinator binnen de raadsfractie uw steentje bijgedragen waar het ging om de informele contacten over werkgelegenheid in Emmer-Compascuum. Hartelijk dank voor uw inzet in de afgelopen vier jaren.”

De heer Spreeuwers reageert als volgt:

“Voorzitter, raadswerk is ook werk, daar ben ik wel achtergekomen. Ik was werkzaam in het bedrijfsleven en verleden jaar ben ik na 50 jaar en twee maanden werken gestopt. Gelukkig heb ik in al die tijd nooit gebruik hoeven te maken van een uitkeringsinstantie. Ik heb voorts ook nog twee jaar in de commissie wonen en ruimte gezeten. Ik heb het ervaren als een heel plezieri-

ge tijd, waarvoor dank.

Ik wil eindigen met een gezegde: 'Het wisselen van gedachten maakt rijker dan het wisselen van geld.' (*Applaus*)

De voorzitter richt zich hierna tot de heer Sulmann.

"U was een van degenen die vier jaar geleden in de raad kwam en ik heb eveneens de conclusie uit de verkiezingsuitslag moeten trekken dat het raadslidmaatschap niet wordt verlengd. Dat zijn van die dingen die gebeuren.

U bent een man die eveneens met een brede achtergrond in de raad hebt gezeten. Uw ervaring als voorzitter van de OR van Teijin was te zien als u een keer als plaatsvervangend commissievoorzitter moest optreden; dat ging op een heel soepele manier. Ik weet niet of alles altijd volgens de regels ging, maar het ging wel goed en daar gaat het om! De regel geldt natuurlijk altijd: het gaat er altijd om dat het goed gaat en dat ging u goed af.

Als voorzitter van de OR van Teijin was u eveneens een waardevolle persoon wat informatie over achtergronden betreft. De industrie is een heel belangrijke sector voor de Emmense werkgelegenheid. Die is afgelopen anderhalf jaar behoorlijk zorgelijk geweest, en dan is het weleens goed dat je in je directe omgeving mensen hebt die kunnen vertellen hoe dingen gaan en hoe daar tegenaan wordt gekeken. Behalve contacten met de top van een bedrijf, is het ook heel waardevol dat je contacten hebt met anderen.

U gaf ook blijk van culturele betrokkenheid. Er is eens gesproken over het geven van een stimulans aan het culturele gebeuren in Barger-Oosterveld, bijvoorbeeld door een eventuele overdracht van het dorps huis aldaar aan de mensen.

U bent eveneens een man die erg bij sport betrokken is. Bijna hebben we samen een keer gefietst tijdens de Fietsvierdaagse, bijna, want dat plan viel in het water. Als je al snipverkouden bent, lijkt het mij gewoon heel verstandig er niet aan te beginnen. U was wel zo flink even te komen zeggen: 'Ik steun je bij de start!' en u wás er ook.

Ik denk: er zit zo veel talent in, dat moet weer wel een keer tot uiting komen in wat voor maatschappelijke betrokkenheid dan ook! Dus ik reken ook op u in de toekomst ten behoeve van de gemeenschap Emmen. Dat zal vast wel op een goede manier invulling krijgen.

Voor de afgelopen vier jaar hartelijk dank voor uw inzet."

De heer Sulmann reageert als volgt:

"Tja, politiek betekent keuzes maken. De kiesgerechtigden in Emmen hebben dat op 3 maart gedaan. Dat betekent dat ik mijn carrière als raadslid even moet onderbreken, maar de eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat deze onderbreking ook kansen biedt. Een bekende voetballer heeft weleens gezegd: 'Elk nadeel heeft z'n voordeel!'

In de komende periode zal ik gaan investeren in mijn persoonlijke ontwikkeling. Ik kijk met heel veel genoegen terug op de afgelopen vier jaar en heb daarvan heel veel geleerd. Ook heb ik daarvoor goede contacten opgebouwd. Ik vond het fijn persoonlijk bij te dragen aan de ontwikkeling van onze gemeente.

Ik dank alle collega's, college, griffie, de koffiedames, de ambtenaren en de burgers voor de prettige samenwerking. De nieuwe raad wens ik heel veel sterkte en wijsheid, want hij zal die de komende tijd hard nodig hebben." (*Applaus*)

De voorzitter kijkt vervolgens naar zijn kompaan in het voorzitterschap, de heer De Wildt. "Zeven jaar raadslid, in 2003 tussentijds binnengekomen. Al in de tweede periode bent u benoemd tot waarnemend voorzitter van de gemeenteraad, wat een redelijk snelle carrière is. Je moet daarvoor het vertrouwen krijgen van je collega-raadsleden. In het land wordt heel verschillend aan gekeken tegen de positie van waarnemend voorzitter. Ik heb collega's die er zo'n beetje alles aan doen om te voorkomen dat de waarnemend voorzitter ook maar iéts doet. Zelf ben ik een andere mening toegedaan, want ik vind dat een waarnemend voorzitter er niet voor niets is. In onze constellatie is deze ook nog voorzitter van het presidium en neemt daarmee een belangrijke positie in als het gaat om de huishoudelijke organisatie van de raad en om een goede vertegenwoordig van de raad teneinde de gang van zaken op een goede manier te organiseren. De waarnemend voorzitter is ook de werkgever jegens de griffie en je wordt als zodanig dus best in een bepaalde positie gebracht. Vanaf het begin is besloten allebei een deel van de vergaderingen te gaan voorzitten. Er zijn mensen in het land die zeggen dat dit niet mag, dat de burgemeester de voorzitter van de raad is. Dat klopt, maar de voorzitter hoeft niet altijd voor te zitten. Het voorzitten van een vergadering is een activiteit die je best kunt verdelen en dat is hier ook geregeld gedaan, gestructureerd. Ik wil mijn erkentelijkheid uitspreken voor de manier waarop dit gebeurde. Naar ik meen, was het zo'n beetje de eerste vergadering van de nieuwe raad dat ik zei: 'Ik moet ook nog naar Straatsburg, wil jij voorzitten?' Dat was meteen het diepe in en een korte schrik.

In zo'n positie is het niet altijd even gemakkelijk. We zijn in de afgelopen periode met acht fracties begonnen en met tien geëindigd, maar je moet alle fracties wel op een gelijkwaardige manier behandelen. Toch kun je het niet altijd iedereen naar de zin maken; je zult knopen moeten doorhakken. Bij de wisseling van de vorige waarnemend griffier naar de nieuwe was ook de vraag: hoe kun je zaken in de raad op een goede manier vertalen? U, mijnheer De Wildt, hebt dat gedaan waarvan je je weleens kon afvragen of je het er wel of niet mee eens was. Dat geldt voor iedereen, want uw eigen fractievoorzitter heeft weleens een blik in uw richting geworpen waarbij ik dacht: daar zit geen waarnemend voorzitter met een partijopdracht. U was een onafhankelijke functionaris en dat valt in u te prijzen. Ik denk dat u wat dit betreft een voorbeeld bent geweest voor de invulling in de komende periode. Maar ja, misschien is er dan wel een andere fractievoorzitter!

Ik hoorde niet zo lang geleden tot mijn verbazing dat u 65 werd. Dat had ik kunnen weten, maar ik dacht bij u toch aan een jong iemand. Behalve in de politiek kom je iemand in heel verschillende situaties tegen. Als je even googled op internet en je typt de heer De Wildt in, dan komt hij te voorschijn als bestuurslid van de NKVB, de bond die zich bezighoudt met klimmen en bergwandelen (alpinisme). Soms was het: 'ik kom even wat later!' U kwam dan bij Equal vandaan om daar met mensen met een beperking paard te rijden als vrijwilligerswerk. Ook dat is een aspect.

Zo zie je dat mensen vaak allerlei zaken met zich meebrengen waarvan je denkt: dat is toch wel bijzonder! Dat vertaalde zich weer in het raadswerk. Het sociale, de betrokkenheid en ook aandacht voor het kwetsbare. En als u het ergens niet mee eens was en dat per se wilde zeggen, dan deed u dat gewoon. Dat hoort eveneens bij de politiek. Ik stel mij voor dat het soms wat lastig was een en ander vanuit de positie van waarnemend voorzitter te organiseren. Eén keer was ik bij een stemming vergeten even opzij te kijken en toen ging een arm anders de lucht in dan aan de andere kant van de zaal. In de notulen is het goed gekomen, want daarin waren alle stemmen meegeteld.

Ik dank u hartelijk voor de wijze waarop het waarnemend voorzitterschap vorm is gegeven en daarnaast natuurlijk voor uw inzet als raadslid, uw betrokkenheid bij RO, de discussies over varkensflats en allerhande andere dingen die voorbijkwamen. Ik weet niet of de raad in de volgende periode verjongt < dat ga ik een keer uitrekenen >, maar in elk geval qua gezicht verliezen we in u een jeugdige waarnemend voorzit-

ter die met elan die positie invulling gaf. Hartelijk dank daarvoor." (*Applaus*)

De heer De Wildt reageert als volgt:

"Je zou er bijna verlegen van worden! Dat ben ik trouwens ook wel.

Na mijn woorden in mijn functie als voorzitter van het presidium wil ik ook nog een paar persoonlijke woorden zeggen.

Net als de burgemeester deed, kijk ik groten-deels terug op de vier jaar waarin ik waarnemend voorzitter van de raad mocht zijn. Toen ik in die functie aantrad, heb ik aangegeven dat ik in elk geval ook als gewoon raadslid een aantal taken op me wilde nemen. Dat is niet altijd gemakkelijk geweest. Ik heb destijds eveneens aangegeven dat ik mijn functie van waarnemend voorzitter zie als een soort primus inter pares. Daarvoor heb ik alle ruimte gekregen. Die ruimte betekende dat ik aan de ene kant dienstbaar kon zijn en aan de andere kant ook mezelf kon blijven.

Ik wil iedereen in en óm dit huis bedanken, alle mensen die op de een of andere manier bij het raadswerk betrokken zijn, dus alle medewerkers en belangstellenden voor het feit dat mij die ruimte is gegeven. Daarvoor heel veel dank.

Ik moet natuurlijk ook naar thuis kijken, want niet alleen hiér heb ik in en óm het huis ruimte gekregen. Deze functie invullend zoals ik hier de afgelopen jaren heb mogen doen, betekent een heel groot beroep op het thuisfront. Vandaar dat ik richting Astrid kijk. Zij is misschien wel een van de redenen waarom ik er volgens de burgemeester nog zo jong uit zie! Astrid, bedankt dat je er altijd voor mij was. Ik denk dat dit ook betekent dat jij er ook een heel klein beetje was voor Emmen.

Ik weet dat het riskant is namen te gaan noemen, maar toch een paar aan wie ik een duidelijk dankjewel wil zeggen. Ik wil beginnen bij alle werkers, vooral achter de schermen, in de organisatie.

Vervolgens mijn fractie. In mijn positie was ik misschien niet altijd de gemakkelijkste fractiegenoot, maar volgens mij was ik dat voordien ook al niet. Mijn fractie heb ik misschien wel eens wat strenger behandeld dan nodig was. Dat is helemaal niet raar, want je wilt natuurlijk vooral niet partijdig lijken. Onze fractievoorzitter Bouke Arends en ik hebben elkaar weleens heel diep in de ogen gekeken, maar gelukkig zijn we er steeds uitgekomen. Kortom, aan mijn fractie en alles wat daaromheen hangt: bedankt.

Ik ga nu een naam noemen waar misschien niet zo gauw aan wordt gedacht: Geert Marissen. Hij was in het eerste jaar waarin ik presidiumvoorzitter en waarnemend voorzitter mocht zijn de

waarnemend griffier. Wij hebben heel wat voor ons onverwachte dingen op de een of andere manier samen moeten oplossen. We zijn er uitgekomen, naar ik hoop op een redelijk goede manier. Ook jij, Geert, bedankt!

Verder uiteraard dank aan de huidige griffier, Harry Werkman. Ik dank in hem ook alle medewerkers van de griffie voor alle medewerking. Tegen de burgemeester wil ik zeggen dat hij als geen ander kan delen. Collegiaal, met gevoel en met respect. Ik neem de vrijheid te zeggen: Cees, heel erg bedankt!

Ik vond het een eer mijn werk voor u en de gemeente Emmen te mogen doen.” (*Applaus*)

De voorzitter memoreert aan het begin van de vergadering al te hebben gezegd dat mevrouw Logtenberg hier helaas niet aanwezig kan zijn wegens ziekte. Hij zal met haar nog contact zoeken en haar de dank van de gemeente overbrengen.

Zij heeft bijna acht jaar deel uitgemaakt van de gemeenteraad en was volgens spreker enorm goed in alles wat met cijfers te maken heeft. Zij was ook lid van de auditcommissie. Hij was zelf heel blij dat die commissie werd gevormd, want dat scheelde de commissie bestuur en middelen een hoop technische discussie tussen onder anderen mevrouw Logtenberg en de wethouder over allerlei financiële zaken, waarvan ik me vaag herinner ze vroeger in studieboeken te hebben zien staan. Zo’n auditcommissie is een perfect platform voor mensen die er echt verstand van hebben. En mevrouw Logtenberg hééft er verstand van.

Van haar kant altijd een heel rustige presentatie. Het vuurwerk kwam niet van haar, maar wat zij zei sneed hout. In het kader van de rubriek ‘Ken uw raadslid’ werd haar gevraagd ook gevoel voor humor te hebben en zij antwoordde: ‘Geen enkele!’ Als je in staat bent dat toe te geven, schuilt daar meer achter.

Hij verzoekt de raad ook voor mevrouw Logtenberg om een applaus. (*Applaus*)

De voorzitter is haast geneigd in het Fries te beginnen aan het adres van de heer Reitsma, eveneens bijna acht jaar raadslid, maar zal dit omwille van het Nedersaksisch niet doen. “Mijnheer Reitsma, als het gaat om vreemde talen, niet alleen Fries, maar ook Engels en Frans, zijn er weleens fraaie kreten over de tafel gegaan. Ik had het zojuist over iemand die goed is met cijfers en ik denk dat ik nu weer iemand in het vizier heb die wat met cijfers heeft, want er werden weleens diverse kleine vraagjes gesteld over achtergronden en vooral de financiële kant van het verhaal. Betrokkenheid hebben we

allemaal, maar soms was u, mijnheer Reitsma, zo met dingen bezig dat ik weleens dacht: hoe komt dat en hoe zit dat? De heer Spreeuwers zei het al: ook raadswork is werk!, maar uw betrokkenheid bij dit werk was zo groot dat u er volop inging. Dat is alleen maar te prijzen. Het is aan ons, college en organisatie, op de vragen zo goed mogelijk antwoord te geven en te bezien wat er kan worden gedaan om het betrokken raadslid door goede antwoorden goed in positie te brengen. Soms zag ik dat u zat te popelen om nog even wat zaken in de strijd te gooien, zoals in de laatste raadsvergadering bij de gehouden interpellatie. Hoewel niet helemaal volgens de regels, is u toch maar even wat ruimte geboden om hier nog wat van die gedrevenheid tentoon te spreiden. Daar moet soms wat ruimte voor worden gegeven.

U hebt er zelf voor gekozen niet voor een nieuwe raadsperiode te gaan. U kunt rustig zeggen, ook thuis, dat u hier niet helemaal ongehoord en ongezien voorbij bent gegaan, integendeel. U hebt een belangrijke stempel weten te drukken op verschillende projecten en de financiële kant daarvan. Hartelijk dank daarvoor!”

De heer Reitsma reageert als volgt:

“Dank u, voorzitter, voor uw hartelijke woorden. Ik zal ze bewaren in mijn hart.

Ik wil u van mijn kant danken voor de wijze waarop u voorzitter was: integer, heel onafhankelijk, maar heel toegankelijk. Als er eens iets was wat ik echt moest weten voordat ik verder kon, kwam ik altijd bij u terecht. Bedankt daarvoor.

U bent iemand die bij ingrijpende voorstellen ons overwegingen meegaf, overwegingen die ons tot nadenken stemden, en ons ook vaak wees op de mogelijke consequenties van onze besluiten.

Ik wil voorts mijn vrouw Gré en onze kinderen bedanken voor hun steun en begrip wanneer ik weer weg was of moest of graag wilde, op weg naar mijn tweede passie.

Dank aan de collega-raadsleden voor het feit dat zij mij zowel figuurlijk als letterlijk niet over het hoofd zagen.

In deze raadzaal, deze politieke arena, werd met woorden en meningen gegoocheld en gejongleerd, werd gekomen met moties en amendementen en helaas ook heel aarzelend met interpellaties, een kunst die wat mij betreft nog wel op een hoger plan mag worden getild. Dan hebben de media nog meer te melden en te schrijven.

Dank ook aan mijn eigen fractie voor de teamgeest, voor de ruimte die ik kreeg om woordvoerder te zijn bij diverse onderwerpen en voor mijn afvaardiging naar de rekenkamercommissie.

sie, hét controleorgaan bij uitstek voor de raad. Ik heb dit ervaren als een verdieping van het raadswerk.

Waar waren we geweest als we geen ambtelijke organisatie hadden om ons die informatie te verstrekken die we nodig hadden? Ik ben inderdaad weleens erg ver gegaan, omdat ik, op leeftijd, graag het naadje van de kous wilde weten. Nimmer heb ik enig onvertogen woord gekregen naar aanleiding van mijn vragen. Een groot compliment voor de loyaliteit van de ambtenaren. In overtreffende zin geldt dit voor de griffier en zijn mensen. De mailtjes van de *blackberry* kwamen vaak van de rand van een voetbalveld, maar het werk ging door. De griffie was voor mij een steun en toeverlaat. Uw vriendelijkheid, mijnheer Werkman, is bij de mensen bekend. Tot slot: op mijn kamer thuis en voorheen ook mijn werkkantoor hangt een tegel met de woorden: ‘’n menschke mag bloeien der God em sede hat’, ofwel: een mens moet bloeien omdat God hem heeft gezaaid. Het is een opdracht die inspiratie geeft, maar ook moed en vertrouwen op een zegen, en die zegen wens ik de nieuwe raadsleden van harte toe bij hun verantwoordelijk werk voor de inwoners van deze prachtige gemeente.”
(*Applaus*)

De voorzitter richt zijn afscheidswaarden nu tot de heer Ripassa.

“U bent tot nu toe acht jaar raadslid in deze gemeente geweest, daarvoor actief als voorzitter van de erkende overlegpartner Angelslo. Ik zat een keer, niets vermoedend, naar de TV te kijken toen er iets over Angelso voorbijkwam. Ik had op dat moment nog geen flauw vermoeden dat ik hier ooit eens zou mogen gaan werken. Zo zie je maar wat voor impact media kunnen hebben: Angelslo kwam zomaar in beeld en dat blijft je bij. Er is heel veel aan gedaan, ook door u, om het oneerlijke imago los te laten, te laten zien dat het een prachtwijk met prachtmensen is en dat je dit dus niet moet ophangen aan een clubje dat de verkeerde dingen doet. Tenslotte kan dit overal gebeuren. U hebt daarvoor inzet gepleegd, samen met mijn voorganger, Peter van der Velden, maar ook met ex-wethouder Ineke Hoogland, in het kader van Emmen Revisited: hoe kun je van onderop met de buurt dingen gestalte geven om het positieve van zo’n wijk weer naar boven te brengen.

Ik geloof dat het voor sommigen geen verrassing was dat u politieke aspiraties had, maar wel dat dit voor de VVD was. Sommige mensen worden weleens eerder ingedeeld op de buitenkant dan op de binnenkant. Hoe het ook zij, u kandideerde zich in 2002 als raadslid voor de VVD en werd gekozen. U begon ook al snel te werken aan

landelijke bekendheid via *Looking Good*, een kleine overval waarbij een viertal raadsleden enigszins werd ‘verbouwd’. De snor ging eraf en is er af gebleven. Het was een curiositeit binnen het raadsgebeuren. U bent in elk geval niet iemand die dan nee zegt en dat hoort ook wel een beetje bij de politiek: je moet zaken naar buiten kunnen uitdragen. Het geeft ook niet dat er belangstelling is van de pers, al komt je dat de ene keer wat beter uit dan de andere keer, maar u mag uw gezicht graag laten zien, ook al lukt dat niet altijd op de goede manier. Als er dingen fout gaan, kun je die niet terugdraaien, wel kun je proberen die te herstellen.

U bent de laatste vier jaar onderdeel geworden van het presidium en voorzitter van een raadscommissie. Ik heb even gecheckt hoe men dit heeft ervaren en dat blijkt positief te zijn.

Wat vervelend is, is dat u en met u uw gezin in de afgelopen tijd het nodige te verstouwen hebt gehad, met ziekte en ongevalletjes. De optelsom van wat jullie moesten meemaken was haast zorgwekkend. Ik hoop dat daar een keer een streep onder gezet kan worden en dat het een keer de goede kant op gaat, want dat is heel bepalend voor het functioneren als raadslid, wat de laatste tijd wat onder druk is komen te staan.

U bent niet meer actief in de VVD-fractie. Zoiets kan gebeuren en ik laat het verder ook aan u en de VVD hoe dit zit, maar ik kan mij indenken dat je er tevoren een andere voorstelling bij hebt. Hoe dan ook, uiteindelijk neemt u afscheid als Liberaal Emmen. U hebt er zelf voor gekozen niet aan de verkiezingen mee te doen. Zoals ik al eerder tegen anderen heb gezegd: als je eenmaal actief bent, ook vóór het raadslidmaatschap, is het haast onmogelijk niet meer actief te zijn, maar wat dit betreft is de *scope* wat u betreft wat breder dan alleen Emmen. U richt zich op een ontwikkelingsproject in Afrika, een andere manier van dienstbaar zijn aan de gemeenschap. Het geeft uw sociale betrokkenheid aan.

Ik dank u voor acht jaar raadslidmaatschap en voor het vicevoorzitterschap van het presidium. Gezondheid gaat boven alles en die wens ik u en uw gezin vooral toe. Succes met het project in Afrika en bedankt voor uw inzet in Emmen.”

De heer Ripassa reageert als volgt:

“Dank u, voorzitter, voor uw warme woorden; ik zal deze zeer koesteren.

Voor sommige volksvertegenwoordigers geldt het niet, anderen weten het wel maar doen er niets mee, weer anderen blijven hangen tot de inkt op het etiketje is verdwenen, maar aan alles zit nu eenmaal een houdbaarheidsdatum. Na acht jaar gemeenteraad is dit hoofdstuk voor mij afgesloten. Ik kan terugkijken op een geweldige

tijd en heb met volle teugen van elk moment genoten. Als commissievoorzitter voelde ik mij als een vis in het water. Ik genoot van de momenten waarop ik als scheidsrechter tussen collega en raad af en toe een gele kaart moest trekken om zo de regels van het spel te bewaken. Deze rol kun je alleen vervullen met support. Ik dank allen heel hartelijk voor de fijne samenwerking.

Een woord van dank ook richting Harry Heine en Frank te Winkel voor hun uitstekende rol als commissiegriffiers.

En dan de mannen van het presidium: Gert, Henrie, Han, Harry en burgemeester: bedankt voor de vriendschap, collegialiteit en zeer plezierige samenwerking. Al zeg ik het zelf: we waren een heel goed team.

Ten slotte wil ik mijn lieve vrouw Anja bedanken. Als trouwe fan zat zij regelmatig op de publieke tribune tijdens de commissievergaderingen. Met haar deel ik niet alleen een geweldig leven, maar ook de kinderen. Verder delen wij samen een geheime taal. De heer Schiphouwer van De Pers was het een keer opgevallen, maar hij heeft onze codes tot op de dag van vandaag niet weten te kraken.

Volgens een goed Emmens gebruik wil ik graag afsluiten met een citaat. Het komt uit een serie die een aantal jaren geleden op de televisie was: *Band of brothers*, *The 101st Airborne Division*, bijgenaamd *Easy Company*. Het citaat luidt als volgt: *To the self righteous politicians I salut the Rank. To my friends I salut the man. I salut you, het gaat jullie goed!*" (*Applaus*)

De voorzitter spreekt vervolgens mevrouw Zinnemers van de PvdA toe.

"Eveneens acht jaar raadslid en daarvoor in de fractieondersteuning, dus ik schat in dat het geen grote schok was hier binnen te komen, althans voor zover het een schok kan zijn in de gemeenteraad te mogen gaan functioneren. Mensen hebben daar een voorstelling van en je weet nooit wat het wordt.

U, mevrouw Zinnemers, bent iemand die voor de PvdA-fractie heel veel op de achtergrond hebt gedaan. Veel artikel 38-vragen kwamen van uw kant, bijvoorbeeld over de Leonardoschool en over de fusie van de Hogeschool Drenthe en de CHN. Maar ook bij het terrein van de WMO was u zeer betrokken.

U was lid van de klankbordgroep Kulturhus. Ik kijk hierbij ook naar de heer Huttinga, een groot kampioen van het Kulturhus, want in mijn gevoel is dit een beetje stil komen te liggen. Misschien is dit een prikkel om buiten het raadswerk om eens even te bekijken wat er in dit opzicht kan worden gedaan. U had een mooie kreet voor

het Kulturhus: 'Een kleurrijke combinatie van non-profit en zakelijke dienstverlening vanuit één gebouw en aangestuurd door één management.' Ik had het niet kunnen bedenken, maar zo staat het in de notulen.

U hebt onlangs samen met mevrouw Louwes nog een motie ingediend over de zorgwoningen, dus het sociale was ook volop in u aanwezig. Ik kan mij niet voorstellen dat u helemaal niets meer gaat doen < dat zit er gewoon niet in > en ik ben dan ook erg benieuwd op welke manier uw maatschappelijke betrokkenheid weer gestalte gaat krijgen.

Ik denk dat je zeker binnen zo'n grote fractie als die van de PvdA mensen nodig hebt die er voor zorgen dat het verband er in blijft en dat dingen goed georganiseerd worden. Ik weet een beetje hoe dingen in de PvdA worden opgebouwd. U zat ook op de voorste rij en dat geeft een positie binnen de fractie aan, van belang voor het interne gebeuren en van daaruit ook van belang voor het functioneren van de fractie binnen het bestuur van de gemeente Emmen.

Ik dank u voor uw inzet. Ongetwijfeld zullen wij u missen, maar ook uw echtgenoot bij raadsexkursies als een soort van extra fractielid!"

Mevrouw Zinnemers-Warmolts reageert als volgt:

"Dank u, voorzitter voor uw woorden.

Acht jaar geleden begon ik als raadslid en voor mij was toen heel veel niet nieuw. Ik liep al acht jaar mee als fractiemedewerkster en hoorde op die manier al heel snel een beetje tot de oudgedienden. Samen met acht jaar raadslidmaatschap kan ik terugkijken op een tijd die heel intensief was, zoals bij de invoering van het dualisme. Er kwamen heel veel nieuwe zaken voorbij en vele vroegen ook om een andere aanpak. Daarmee werd alles voor mij als oudgediende weer heel nieuw. Wat niet nieuw was, waren de raadsstukken, hoewel die ook anders vormgegeven gingen worden.

Na al deze acht jaren als woordvoester voor kunst en cultuur ben ik er erg verheugd over dat er nu eindelijk een nieuw theater komt. Dat vind ik een van de grote pluspunten van deze raadsperiode.

Verder zal ik me van deze raadsperiode altijd de motie blijven herinneren die de PvdA-fractie indiende over de WMO. Die motie werd eerst weggestemd, maar volharding ten aanzien van het standpunt dat mensen die werkzaam zijn in de zorg niet mogen worden afgescheept met slechte arbeidsvoorwaarden heeft geleid tot besluitvorming in deze raad. Daarmee werd eigenlijk vooruitgelopen op landelijke wetgeving die vergelijkbaar is met de inhoud van de motie. Ik

vond dat heel knap van ons!

Het feit dat u mij hier nog kunt zien staan, is het vermelden waard. Op enig moment hoorde ik namelijk praten over het probleem dat lange mensen hadden om achter het kathedraal te staan en alles goed te kunnen lezen. Ik heb toen tegen de griffier gezegd: 'Niet verhogen dat ding, want kleintjes worden altijd al over het hoofd gezien!' Tjalling Reitsma maakt er ook al een opmerking over. Een pratend hoofd is niet om aan te zien! Deze hoogte is prima, houden zo, al is dit wel een erg behoudende opmerking van een van de echte rooie vrouwen in de raad!

Ik wil iedereen < ik ga niet iedereen afzonderlijk noemen, want dat is vanavond al genoeg gebeurd > bedanken voor de samenwerking. Ik wens de nieuwe raadsleden heel veel succes."
(Applaus)

De voorzitter merkt op dat Emmen een slimme griffier heeft die allang een langere microfoon heeft besteld om de wat langere mensen te moeten te komen!

Als laatste spreekt hij de heer Ensink toe.

"U, mijnheer Ensink, heeft twee gemeenten gediend: Schoonebeek en Emmen. U begon in 1990 als raadslid in Schoonebeek. Dat zal best een boeiende tijd zijn geweest. Ik kan verklappen dat als burgemeesters worden benoemd, een soort klasje wordt gevormd om ze wat bij te spijkeren op het gebied van zaken waar ze geen verstand van hebben. In dat klasje leren ze hoe het bij de brandweer werkt, bij de politie etc. Ik werd in 1990 als burgemeester benoemd in Leeuwarderadeel en in dat jaar was ook een nieuwe burgemeester in Schoonebeek. We zaten in hetzelfde klasje en dus hoorde ik wel eens wat over Schoonebeek, niet vermoedend dat ...!

Maar zo gaan die dingen.

Toen was Schoonebeek nog een zelfstandige gemeente, nu onderdeel van de gemeente Emmen. Wat je vaak bij een herindeling ziet, is dat kleinere gemeenten van alles willen, als ze maar niet bij een grotere gemeente worden gevoegd. Toch is het hier anders gegaan. Er zullen ongetwijfeld varianten met Coevorden zijn geweest, maar uiteindelijk kwam het tot een fusie tussen de gemeente Schoonebeek, een deel van de gemeente Sleen en de gemeente Emmen. U was een van degenen die van de discussies hierover deel uitmaakte.

Ik zei eerder iets over schrik als je in een gemeenteraad komt, maar ik stel mij voor dat die er ook bij u was, want de schaal van Schoonebeek was eenvoudig een geheel andere dan de schaal van de gemeente Emmen. Het stappen in die nieuwe situatie vraagt iets van het vermogen zo'n verandering mee te maken en mee vorm te

geven. Het slechtste wat er bij een herindeling kan gebeuren, is dat het een puur platte overname van de ene gemeente door de andere wordt. Ook al is de verhouding bijna 1:10, altijd moet worden geprobeerd er iets van gezamenlijkheid in te brengen. Daarom is het van belang dat ook vanuit de kleinere gemeente in de nieuwe situatie politieke inbreng wordt geleverd. Ik denk dat dit hier zeker is gebeurd. Schoonebeek heeft zich met verve in de politiek van de nieuwe gemeente Emmen gemanifesteerd. De naam Freek Ensink is wat dit betreft een groot aantal jaren een belangrijke naam in de Emmense gemeentepolitiek geweest.

In de afgelopen periode is er heel wat gepasseerd, in de hele wereld en in Nederland, maar ook in dit gebied. Je maakt als voormalig Schoonebeeks raadslid mee dat de oliewinning wordt gestopt en nu maak je mee dat die winning opnieuw van start gaat.

Bijzonder in uw optreden was dat u nooit vergat dat u uit Schoonebeek komt, maar dat u altijd redeneerde vanuit de hele gemeente Emmen. U vond het evenwel ook mooi als er in Schoonebeek zoiets als de hervatting van de oliewinning plaatsvond, want die is voor dat gebied een enorme impuls. Tenslotte mag je in je eigen directe omgeving ook weleens naar zaken kijken.

U bent wel de laatste die ik ervan zou willen betichten een enge blik te hebben, integendeel. U was een van de meeste internationale raadsleden. Als het maar éven kon moest er iets samen met Duitsland worden gedaan. Ik weet niet of dat iets te maken heeft met de persoonlijke omstandigheden bij u thuis. Bovendien hebt u het voordeel dat je een heel eind over grens elkaar kunt verstaan als je gewoon plat praat. Dat internationale, dat even wat verder kijken om te zien welke kansen er liggen, vond ik een heel mooie kant van uw inbreng. Dit gold trouwens niet alleen voor Duitsland, want u was ook een belangrijke motor achter de werkgroep internationale betrekkingen: gewoon bekijken hoe we als Emmen een stukje van de wereld wat breder kunnen invullen.

U kwam in Emmen in de functie van voorzitter van een behoorlijk grote fractie. Dat brengt verantwoordelijkheid met zich mee, en als collegepartij geeft dat een dubbele verantwoordelijkheid. U hebt in die tijd behoorlijk wat meegeemaakt qua personele bezetting van het CDA in het college. Dat geeft u ook aan in een interview in de kranten van vandaag: aan de menselijke kant was het dieptepunt het overlijden van de heer Wachtmeester, CDA-wethouder. U hebt evenwel ook van alles meegeemaakt qua persoonlijke omstandigheden van mensen waar u heel

dicht bij stond. Daar was u zeer bij betrokken. Die betrokkenheid siert een mens. Kortom, het waren niet altijd gemakkelijke jaren die u hebt meegemaakt. Ook het feit dat je om politieke redenen afscheid moet nemen van een van je eigen wethouders, is niet iets waar je als fractievoorzitter op zit te wachten. Toch toonde je steeds weer de veerkracht om als CDA-fractie een stabiele partner te blijven en een belangrijke bijdrage te leveren aan het gemeentebestuur van Emmen. Die verantwoordelijkheid hebt u ten volle genomen. Daarstraks is gezegd dat er vanaf de rand van het voetbalveld via de *blackberry* berichten de wereld in werden gestuurd. Bij u gebeurde dat weleens vanaf de trekker. U bent boer en dan zijn er periodes waarin je het verschrikkelijk druk hebt. Als ondernemer hebt ook u zich jarenlang maatschappelijk ingezet voor de gemeenschap. Dat stopt trouwens nog niet, want het bestuur van het waterschap is er ook nog. We roepen weleens wat lelijke dingen over het waterschap, zoals: voeg dat maar samen met de provincie! Het waterschap roept dan op zijn beurt: geef ons dat riool maar, want dan kunnen wij tenminste wat *body* krijgen! We zullen in de komende jaren vast nog boeiende discussies krijgen. De naam Ensink zal in elk geval nog niet zijn verdwenen uit het bestuurlijk gebeuren. U hebt er voor gekozen nu te stoppen met het raadswerk en dat is te respecteren. U bent niet iemand die wegloupt na de eerste tegenslag, integendeel. U hebt met volle inzet en volgens mij ook met heel veel plezier het raadswerk gedaan en hebt altijd de positieve dingen de doorslag gegeven. Tegen andere partijen hebt u weleens gezegd: mensen, denk er om!, maar nooit zonder argumenten en gevoel voor de collega's. Ik denk dus dat u voor Emmen heel belangrijk bent geweest bij de invulling van het gemeentebestuur. Dat de fusie van Schoonebeek, Emmen en Veenoord geslaagd is, is mede aan u toe te schrijven door het kleinere Schoonebeek in het wat grotere Emmen een goede continuïteit van het bestuur vorm te geven. Hartelijk dank voor uw inzet. Ik verzoek u even naar voren te komen. Mijnheer Ensink, u hebt een geweldige bijdrage geleverd aan de gemeenschap in Zuidoost Drenthe en ook in Duitsland, want u was een echte ambassadeur aldaar. Niet alleen in de politiek, maar op allerlei andere terreinen bent u actief geweest en als ondernemer draagt u ook nog een steentje bij aan de economische ontwikkeling van dit gebied. Heel veel dank voor datgene wat u hebt gedaan. Bij Koninklijk besluit van 22 februari bent u om die reden benoemd tot lid in de Orde van Oranje Nassau. Het is mij een eer deze onderscheiding aan u te mogen uitreiken.”

(De voorzitter speldt de versierselen behorende bij de onderscheiding op). (Applaus)

De heer Ensink spreekt als volgt:

“Voorzitter, allereerst dank voor uw woorden aan mijn adres. Ik ben er echt een beetje beduusd van. Van deze gelegenheid wil ik maar meteen gebruik maken om ook mijn familie in deze dank te betrekken, in het bijzonder mijn lieve vrouw Fenna en onze kinderen. Immers, zonder een goed thuisfront is het in de politiek tevergeefs zwoegen. Hartelijk dank dus voor jullie steun en voor de ruimte die jullie mij hebben gegeven.

Verder wil ik iedereen hier en in de ambtelijke organisatie bedanken voor het beroep dat ik altijd op allen kon doen, de ambtelijke organisatie als het gaat om de diverse dingen waarmee ik te maken had en de collega-fracties. Hartelijk dank voor de samenwerking.

Ik heb op de catechisatie geleerd dat een goede preek niet per definitie lang hoeft te zijn, maar dat deze wel moest bestaan uit drie punten. Daar wil ik mij vanavond nog even aan houden.

De gemeentelijke herindeling heeft er toch wel ingehakt. Toen zich aan het einde van de vorige eeuw aandiende dat Schoonebeek niet meer zelfstandig kon blijven, was al gauw de discussie: waar gaan we naartoe? Het toenmalige college van Schoonebeek wilde met alle geweld worden toegevoegd aan Coevorden, maar de Schoonebeekse CDA-fractie heeft toen gezegd: we gaan alle argumenten eens goed op een rij zetten, wat bindt ons met Emmen en wat scheidt ons van Emmen; hetzelfde voor Coevorden. Wij hebben toen duidelijk gekozen voor Emmen, wat te maken had met een drietal inhoudelijke argumenten.

1. De gebiedskenmerken;
2. Het feit dat twee derde naar het voortgezet onderwijs in Emmen ging;
3. De aan te leggen weg A37 naar het industrieterrein De Vierslagen. Wat is er mooier dat je een industrieterrein hebt met bijna een rechtstreekse aansluiting op een autosnelweg?

Een argument dat ook aan de orde was, was: groot tegen klein of klein tegen groot. Dat was wel reëel, maar ik vond de andere argumenten beter.

Er was wel een punt waar ik mij wat zorgen over maakte. Er waren veel dingen die vast wel op hun pootjes terecht zouden komen, maar mijn zorg ging uit naar de brandweer van Schoonebeek, met twee redenen als achtergrond. Men was gewend aan grote mate van zelfstandigheid en het was een hechte groep. Bij een fusie met Emmen kwam deze onder het gezag van de

brandweer in Emmen en ook nog onder het gezag van een beroepsbrandweer. Er was nogal wat animositeit tussen vrijwilligers en beroeps. Voorts was er toenemend bewustzijn van de gevaren voor brandweelieden. Helaas is iedereen daarbij gisteren weer enorm met de neus op de feiten gedrukt naar aanleiding van de brand in Veendam. Het is dan ook goed geweest dat wij daaraan veel aandacht hebben geschonken, maar het wantrouwen van de Schoonebeekse brandweer was op dat moment erg groot. Ik heb toen gezegd: als je A zegt, moet je ook B zeggen om dit tot een goed einde te brengen en verantwoordelijkheid te nemen. Ik heb toen beloofd dat ik in de zomervakantie, als de raad vakantie heeft, elk jaar met eens de brandweermensen te gaan oefenen om wat vertrouwen op te bouwen en kennis te nemen van hoe het in Emmen gaat. Dat heb ik tot verleden jaar volgehouden, en ik ben van plan dat de komende zomer voor de laatste keer te doen. Het heeft mij veel inzicht gegeven en ik was apetrots dat de voltallige brandweer in vol ornaat aanwezig was toen de vorige commandant van de brandweer in Emmen afscheid nam. Er bleek uit dat men volledige vertrouwen heeft in de nieuwe brandweer van Emmen. En als ik zie wat er door Emmen is geïnvesteerd in brandweezorg < nieuwe kazernes in Emmer-Compascuum, Klazienaveen, Schoonebeek en binnenkort een nieuwe kazerne in Emmen, plus een goed onderhoud van materiaal >, dan denk ik: dat hebben we goed gedaan!

Ik kom bij het tweede punt: de contacten met het buitenland. Toen ik in de Emmense raad kwam, was het wel even wennen, want ik was gewend dat we als raad van Schoonebeek regelmatig op bezoek gingen in Emlichheim en in Twist, of omgekeerd. Dat waren altijd heel interessante en gezellige bijeenkomsten. Er was ook nog de partnergemeente, Georgsmariënhütte. Ik vroeg mij af wat Emmen op dit punt had. Welnu, deze gemeente had wat contact met een gemeente in de Harz, Langelsheim, en met Meppen. Dat was het zo ongeveer. Er was natuurlijk weinig geld om wat te doen. Schoonebeek was een gemeente overstromende van oliegeld en goede voorzieningen en in Emmen ging het alleen maar over bezuinigingen. Denk maar aan taakstellingen, de 98%-operatie en wat al niet. Dat was dus wel even acclimatiseren, maar goed: de aanhouder wint. Wij kregen het op een gegeven moment toch voor elkaar dat het buitenlands beleid meer op de agenda kwam. Er werd een raads werkgroep ingesteld en recent hebben we de resultaten aan de raad gepresenteerd. Uit de *quick scan* die laatst is gepresenteerd blijkt dat 85% van deze raad het heel erg heeft gewaardeerd dat de werkgroep internationale betrekkingen heeft

gefunctioneerd en voorzetting bepleit. Daar ben ik trots op.

Eén aspect van de internationale betrekkingen wil ik nog even noemen; dat had ook met Schoonebeek te maken. Het was al ver voor de herindeling dat de burgemeester van Georgsmariënhütte altijd aanwezig was op de 4 mei Herdenking. Dat heeft op mij altijd een enorme indruk gemaakt. Ik vind het prachtig dat inmiddels ook de burgemeesters van Lingen en van Meppen aanwezig zijn bij deze herdenking in Emmen. Ik zou het heel erg mooi vinden als een keer de ambassadeur van de Bondsrepubliek Duitsland, die recent te kennen heeft gegeven eens graag bij een 4 mei Herdenking in Amsterdam aanwezig te willen zijn, door Emmen wordt uitgenodigd hier samen 4 mei te herdenken, want dat vind ik echt Europees samenwerken. Wie had in 1998, toen de gemeentelijke herindeling werd doorgevoerd, durven denken dat onze buitenlandse contacten zich niet meer zouden beperken tot Duitsland of even wat verder, want nee: we gaan nu zelfs naar China. Ik denk dat dat in de komende periode misschien een nog wel groter succes zal worden, gezien de potentie van de Republiek China, waarover ik in de krant lees.

Vervolgens nog een korte beschouwing, enigszins agrarisch van karakter, over het begrip oogsten. De laatste keer dat ik namens de CDA-fractie de algemene beschouwingen deed, werd op een bepaald moment door het college nogal benadrukt dat wij als gemeente Emmen aan het oogsten waren. Ik kreeg toen wat kriebels en dacht: ja ja ...! Als akkerbouwer heb ik meerdere keren meegemaakt dat ik met mijn broer op het land stond en zei: wat zit er toch een prachtige oogst aan te komen!, terwijl we beiden drie dagen later druk bezig waren om overvloedig water van het land af te geleiden. Het kan dus snel verkeren. Ik denk dat we 12 jaar na de herindeling enorm vooruit zijn gegaan wat betreft de opbrengstmogelijkheden, maar ook de oogstzekerheid. Als Emmen zijn we structureel sterk verbeterd. Maar we moeten wel verder. Daarom vind ook ik het project Atalanta een enorme investering in een volgende goede oogst.

Tot slot: mijn vrouw en ik waren een paar jaar geleden aanwezig op de Oogstdankviering, georganiseerd door de Vereniging Vrienden van het platteland en plaatsvindend in de abdij Sion in Diepenveen. Het thema was 'Abdij en boerderij', maar het onderliggende thema was eigenlijk Ora et labora: bid en werk. Wij kregen op die dag een rondleiding om te zien hoe de broeders bezig waren in hun dagelijkse gang, in hun werk en in hun geloofsleven. Na die rondgang was er een gezamenlijke Oogstdankviering. De priester

die de dienst leidde zei allereerst: 'We moeten God danken voor al het goede dat we hebben gekregen.' En als tweede: 'We moeten altijd bezig zijn voor onze samenleving.' We kregen een kaartje mee waarop een paar regels stonden, waarmee wil ik afsluiten, want die geven een aantal dingen weer waarover in de raad en in de fractie eens van gedachten kan worden gewisseld.

'Onrustig is ons hart dat het rust vindt in U. Laat ons huis een plek zijn waar mensen zich welkom weten en bemind. De vrede van God zal je behoeden om rusteloos te zoeken naar wat op aarde niet te vinden is. Blijf rustig in de omheining van de tuin die God je gegeven heeft. Niet iedereen is geroepen om bergen te beklimmen, ook in het dal moeten mensen hun werk verrichten.'

Ik heb het een grote eer gevonden raadslid te mogen zijn in de oude gemeente Schoonebeek en in de nieuwe gemeente Emmen. Ik dank u wel.' (*Applaus*)

B3. Sluiting

De voorzitter stelt vast dat hiermee een einde is gekomen aan deze bijeenkomst. Hij verzoekt

raads- en commissieleden die afscheid nemen bij de heer Ensink te komen staan, opdat allen even in de bloemetjes kunnen worden gezet.

(Alle scheidende leden worden vervolgens bloemen overhandigd).

De voorzitter vermeldt dat de scheidende leden heel vele inzet hebben gepleegd. Behalve de bloemen krijgen zij nog een prachtige mezzotint van mevrouw Hendriks. Emmen kende de vlinder, maar de nieuwe versie is de giraf: stel je nek uit voor Emmen!

Straks in het Bruggebouw is er nog een gezellig samenzijn. Daarvoor is eenieder van harte uitgenodigd.

De vergadering is gesloten (22.15 uur).

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 29 april 2010.

De voorzitter,

De griffier,

AGENDA

Categorie Nummer	Agenda nummer	Stuk nummer	Onderwerp
A	1	--	Opening en vaststelling agenda
A	2a	RA10.0017	Verslag vergadering 28 januari 2010
A	2b	RA10.0020	Verslag vergadering 18 februari 2010
B	1a	--	Onderzoek rechtmatigheid verkiezingen
B	1b	--	Onderzoek geloofsbrieven nieuw benoemde raadsleden
B	2	--	Afscheid raadsleden
B	3	--	Sluiting